

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

SLOVENE

Skala

Vse letošnje poletje je pozornost narodov nenehno posvečena zunanje-političnim dogodkom. Kar nič ni običajnih poletnih kumar, odkar je razmah novodobnega nacionalizma zajel narode in je Evropa polna politične napetosti in nacionalistične dinamike, ki more zdaj pri enem, zdaj pri drugem narodu priti do nevarnega izbruha. Tako niso samo uradi zunanjih ministrstev, ampak tudi narodi v stalnem vzne-mirjenju in v strahu, da bi se iz enega ali drugega lokalnega bojišča ne razpihale vojne iskre na vso Evropo. Sicer je videz, kakor da je v drugi polovici avgusta napetost nekoliko popustila. Dogovor med sovjeti in Japonci v sporu za gričevje Čangkufeng so vsi prijatelji miru pozdravili, toda sporazumevanje med obehma velesilama poslednj ni več napredovalo. Daljni Vzhod je razen tega prizorišče velike vojne na Kitajskem, ki skriva v sebi možnosti nevarnih mednarodnih zapletljajev. Priznana močni angleški živci so težko preizkušeni v Palestini, kjer valovi arabskega nacionalističnega terorja vedno bolj naraščajo — in v Španiji, kjer vprašanje o prostovoljcih ne najde nobene primerne rešitve. Velesile, ki so s svojim vmešavanjem v špansko državljansko vojno hote podaljšale bratomorno klanje med Španci v upanju, da bodo s španskim drobižem poravnale svoje dolgeve na drugih področjih, postajajo v zadnjem času očividno nervozne, ker bi utegnile iz domače vojne na lberskem polotoku nastati vse nekaj drugega, kar so si želele. Mussolinijev polet na skalnati sredozemski otok Pantellaria, na katerem je Italija zgradila silovite pomorske utrdbe, je menda imel ta namen, da veliki zapadni zaveznici opozori, da bo Italija v trikotu med Španijo, Francijo in Italijo hotela imeti važno besedo. Ogromne vojaške vaje nemškega rajha okrog češkoslovaškega žepa, kakor smo ga čuli imenovati v gotovem časopisju, gotovo niso zmanjšale težav angleškega lorda Runcimana v Pragi, o katerem pravijo, da niso še opazili nasmeha na njegovih ustih. Zelo težaven bo njegov posel, da samo ohrani obe stranki pri volji, da se pogajate, kaj šele, da premagata mrtvo točko, ki bi jo nekateri hoteli rešiti z —

Ko je tako Evropa dobesedno napolnjena s strelivom in se narodi boje nove krvave vojne, mnogi niti ne opazijo, kako se proti največji duhovni sili sveta — proti Cerkvi — vztrajno, žilavo in brez nehanja že vodi neizprosna vojna. Cerkve nadaljuje svoj križev pot in marsikako verno srce napolnjuje žalost, kako se na zunanjo mnogokje podira, kar so katoličani v desetletjih z naporom zgradili. Ako kdaj v zgodovini, zasluži Cerkve v današnji dobi naslov trpeča Cerkve: v Rusiji je morala iti v katakombe, v Mehiki je preganjana, v Španiji se še vedno kade razvaline požganih božjih hramov in še ni ugotovljeno, koliko tisoč duhovnikov in vernikov je bilo pomorjenih iz sovraštva do križa.

Kako malo je katoliških dežel, v katerih bi duhovna in svetna oblast sporazumno delovali za blagor človeštva! Tudi v Italiji je papeževa obsodba razizma iz-zvala v nekih krogih srd, ki bi se hotel obrniti proti Cerkvi sami, da ni opreznost političnih voditeljev še v pravem času preprečila resnejših sporov.

Nosilec boja proti Cerkvi je brezbožno svobodomiselstvo, ki se v naši dobi ne javlja več samo v poedinih, v posameznih svobodomiselnih krožkih, ampak zavzema — kakor vse drugo — oblike ogromnega kolektiva bodisi pod geslom materialističnega socializma ali poganjskega nacionalizma. Eden in drugi ozna-njata odpad od krščanskega Boga in obljub-ljata samoodrešenje poedinih družabnih raz-redov ali celih narodov iz lastne moči tostran-skega človeka na razvalinah duhovnega sveta, ki ga predstavlja nadnaravno krščanstvo. Tako komunistem kakor poganskim nacionalizem sta se za dosego svojih ciljev vrgla z vso silo v prvi vrsti na mladino, ki jo z rafinirano propa-gandno poskušata odtrgati od Cerkve. Na kon-gresu svobodomislicev v Pragi je bilo v ospred-ju vprašanje, kako pridobiti mladino za svobo-miselstvo. »Dejstvo,« tako beremo v zapisnikih tega zborovanja, »da je med dijaško mladino češkoslovaške liberalističen in marksističen vpliv tako zelo velik, je usmerilo pozornost svobodomislicev najprej mladi generaciji. Z vsemi sredstvi je treba zagotoviti vpliv svobo-domiselstva na visokošolski študij. Pa tudi med srednješolci je treba sновati propagandne krožke in jim preskrbeti potrebno literaturo. Važno je tudi osebna propaganda od dijakov do dijakov, pri čemer je treba skrbno izbirati krilatice, ki »preplasijo« vest mladine. Dijaki naj te ideje razširjajo tudi v krogu svoje dru-žine. Kongres tudi opozarja na kino, ki je »neprekosljivo propagandno sredstvo, posebno prikladno za mladino.« Najbolj učinkujejo predstave, ki imajo prikrito brezbožniško ten-denco. Isto velja za radio. Propaganda brez-božstva brez ovinkov ne vleče; večji učinek imajo stavki, ki se tu in tam vržejo kakor slučajno in v katerih pride ateistično mišljenje do izraza.

Prizadevanje vseh proticerkvenih sil se usmerja k temu, da zadene Cerkvi pri samem vrelcu, to se pravi, da odtegne mladino nje-nemu vplivu. Ne moremo tu naštevati, s kako mnogoterimi in skrbno izbranimi sredstvi skušajo nasprotniki Cerkve ta cilj doseči. Naj navedemo le odlomek iz govora, ki ga je imel neki mladinski voditelj in ki je bil objavljen v glasilu močnega evropske mladinske orga-

Najvažnejše vprašanje Srednje Evrope dozoreva

Lord Runciman poslal v London svojega glasnika

načelnika gospodarskega oddelka v zunanjem ministrstvu Gvatkina

Tudi Slovaki so predložili svoje zahteve

Praga, 25. avgusta. AA. (DNB) Član Runcimanove delegacije Auston Gvatkin je odpotoval danes z letalom v London. Njegovo potovanje je izzvalo v političnih krogih veliko zanimanje, čeprav pravijo, da je zasebnega značaja, vendar smatrajo za čisto naravno, da bo ta član Runcimanove delegacije podal londonskim vladnim krogom izčrpno poročilo o položaju na češkoslovaškem. Razširili so se tudi glasovi, da je lord Runciman že izdelal predloge za posredovanje in da jih je Gvatkin odnesel v London na proučevanje. Te vesti pa še niso potrjene.

Ceprav Runcimanovi sodelavci trdijo, da je Gvatkin odpotoval po zasebnih poslih v London, nihče ne dvomi, da bo obvestil angleško vlado o sedanjem stanju razgovorov med praško vlado in predstavniki sudetsko-nemške stranke. Češkoslovaški listi izražajo prepričanje, da je Gvatkin v prvi vrsti nesel s seboj nekaj načrt o gospodarski reorganizaciji srednje Evrope. Nekateri časopisi pišejo, da je glavna misel v tem načrtu obnova blagostanja v srednji Evropi, posebno pa še v pokrajinah, kjer žive sudetski Nemci. Ta obnova naj bi bila dosežena z zamenjavo kmetijskih proizvodov Romunije, Jugoslavije in Madžarske za industrijske proizvode Češkoslovaške. Vse te vesti in kombinacije še niso potrjene.

London, 25. avg. b. Vsa pozornost političnih krogov je obrnjena na šefa gospodarskega oddelka v Foreign Officeu Gvatkina, ki sodeluje z Runcimanom. Gvatkin je takoj po prihodu v London šel v zunanje ministrstvo in obiskal lorda Halifaxa, katerega je v navzočnosti prvega industrijskega svetovaleca vlade g. Wilsona in svetnika za zunanje zadeve Vansittarda obširno obvestil o mnenju lorda Runcimana glede češkoslovaškega vprašanja. Lord Runciman namerava Hitlerju poslati prošnjo, naj nemški tisk ustavi strupene napade proti Češkoslovaški, ki zavirajo njegovo

delo. Čeprav lord Runciman velja kot neuradni svetovalec, je vendar smatral za nujno potrebno, da izroči britanski vladi po Gvatkinu svoj načrt glede češkoslovaškega vprašanja.

V zvezi s tem objavlja zanimive informacije Rothermerov »Daily Mail«, po katerih bo angleška vlada v nekaj dneh objavila njegovo izjavo o stališču do evropskih problemov. Navzile temu je bilo na večerajšnji seji vlade, ki sta ji prisostvovala tudi sir Simon in lord Halifax, sklenjeno, da bo Velika Britanija podpirala Francijo za primer, če bi se morala zaradi izpolnitve svojih obveznosti vmešati v spor, ki lahko nastane zaradi Češkoslovaške. V britanskih vladnih krogih že dolgo čutijo potrebo, da je treba nekaj storiti za ublažitve napetosti v Evropi.

V Londonu presojajo položaj v glavnem hladno. Samo »News Chronicle« piše, da so se te-žave glede Češkoslovaške že večkrat napovedale in da baje vplivne nemške osebnosti mislijo, da bi imela Nemčija z bliskovitim nastopom proti Češkoslovaški uspeh, ker bi Francija v negotovosti, če dobi britansko pomoč, prišla prepozno na pomoč. Ako pa bo angleška vlada sporočila Evropi, da bo Anglija v primeru kakšnega na-silja proti češkoslovaški republikli krepko stala ob Franciji, potem pa Nemčija ne bo mogla ničesar podzvati.

Zahteve Slovakov

Praga, 25. avgusta. b. Poročajo: Parlamentarni klub slovaške ljudske stranke je izdelal spome-nico o avtonomiji in jo izročil parlamentu. »Slo-vak« poudarja, da je spomenica posledica teme-ljito proučenih razmer in se razleza na vse pa-nogte državnega življenja. V spomenici zahtevajo Slovaki popolno preureditev države na temelju nove ustave. Spomenica obsega 8 točk:

1. Češkoslovaška ne sme biti več centralistič-na država, temveč mora postati zvezna država.
2. Na slovaškem področju mora biti slovaški jezik uradni jezik.
3. Priznanje posebnega slovaškega državljan-stva.
4. Zakonodajna oblast parlamenta se mora omejiti in mora biti na slovaškem področju pri-držana le slovaškemu parlamentu, razen v vpra-sanjih obstoja države, kakor je n. pr. narodna obramba. Samo takšna vprašanja se morejo raz-pravljati v centralnem parlamentu.
5. Slovaška mora imeti v mirni dobi na svo-jem področju slovaško vojsko s potrebnimi rezer-vami za primer mobilizacije. Slovaki morajo slu-žiti v slovaških polkih, katerih poveljniki morajo biti Slovaki.
6. V praškem centralnem parlamentu morajo biti Slovaki zastopani z 69 narodnimi poslanci in 39 senatorji, medtem ko so doslej imeli 61 na-rodnih poslancev in 30 senatorjev.
7. Pri izvolitvi predsednika republike mora večina parlamenta zajeti prav tako tudi večino slovaških narodnih poslancev.
8. Izvršilna oblast na Slovaškem mora biti poverjena vladi, ki je odgovorna slovaškemu pa-rlamentu.

Runciman pripravlja sledeče predloge:

Praga, 25. avg. TG. O lordu Runcimanu go-vore, da bo stavil sledeče predloge:

1. Češkoslovaška naj se razdeli v večje šte-vilo samoupravnih enot, ki naj bi kolikor moč-nejše ustrezale narodnostnim mejam.
2. Dosedanji jezikovni zakoni naj se razvelja-vijo in naj se na vsem državnem področju uve-ljavi enakopravnost vseh v državi govorjenih je-zikov.

Ta Runcimanov predlog naj bi služil kot osnova za nadaljnja pogajanja. Praška vlada je baje Runcimanu odgovorila, da je pripravljena razpravljati na temelju Runcimanovega predloga.

Češkoslovaški poslanik v Berlinu prišel v Prago

Praga, 25. avg. b. Češkoslovaški poslanik v Berlinu, Mastní, prispel v Prago, da poda po-ročilo merodajnim oblastem o položaju, kakor je to že večkrat storil v zadnjem času. Dr. Mastní bo sprejel pri predsedniku republike dr. Benešu, predsedniku vlade dr. Hodži in zu-nanjem ministru dr. Krofti.

Hitler povabil Henleina v Nürnberg

Praga, 25. avgusta. AA. (ČTK.) Kakor se izve, se bo Konrad Henlein z več člani vodstva sudetske nem-ske stranke udeležil narodno-socialističnega kongresa v Nürnbergu. Henleina in njegove tovarise je na kon-gres povabil Hitler sam.

Daladier na seji radikalno-socialistične stranke:

„Francija mora biti takoj močna ne šele čez pol leta ali leto dni“

Pariz, 25. avg. AA. Havas: Daladier je imel govor na seji predsedništva izvršnega odbora ra-dikalne socialistične stranke. V svojem govoru je posebno poudaril ukrepe, ki so potrebni za na-rodno obrambo. Komentiral je svoj govor, ki ga je imel v nedeljo, ter je izčrpno podal po-ročilo o vojaških pripravah v drugih državah. Opozoril je tudi na brzino, s katero izdelujejo v teh državah vojni material. Primerjal je stanje, ki v tem pogledu vlada v Franciji, s stanjem v dru-

gih državah. Svoj govor je zaključil s poudarkom, da je treba nujno povečati moč proizvodnje v Franciji ter je izrazil mnenje, da je načelna stran posameznih socialnih zakonov manjše važnosti. Treba je, da vse tovarne, ki izdelujejo material za obrambo države, povečajo svojo proizvodnjo, kajti samo močna Francija more ohraniti mir. S povečanjem te proizvodnje pa je treba začeti ta-koj brez odlašanja, kajti Francija mora biti takoj močna in ne šele čez 6 mesecev ali čez leto dni. Predsednik vlade ne vidi druge rešitve, kakor da je treba na vsak način omiliti zakon o 40urnem delovnem tednu. Izvedba tega zakona mora biti izvršena na mnogo bolj elastičen način. Francija je edina država v Evropi, ki ima 40 urni delovni teden. V drugih državah tovarne, ki izdelujejo vojni material, delajo tudi do 60 ur na teden.

V petek se bo sestal plenum parlamentarne skupine radikalne socialistične stranke, na kate-rem bo Daladier ponovil svoje večerajšnje misli. Ze večeraj so se voditelji te stranke izrazili odloč-no proti predlogu, da bi bil parlament sklican kaj prej, kakor to zahtevajo levičarske stranke.

Avto 559 km na uro

New York, 25. avgusta. AA. Angleški avtom-bilski dirkač Eyston je potolkel svetovni rekord v hi-trosti. Posrečilo se mu je predikirati progo s povprečno brzino 559.207 km na uro. S tem je dosegel hitrost, ki je za 58 km večja od njegovega prvotnega rekorda. Za-radi slabega funkcioniranja električnega aparata za merjenje brzine pa novi rekord ne bo uradno priznan. Potemtakem ostane Eyston še vnaprej rekordir z brzino 500.200 km na uro. Ta rekord je dosegel lani novembra na istem dirkališču.

Zagrebiška vremenska napoved: Toplo ter oblačno.

Zemunska vremenska napoved: Toplejšo bo,

Bürckel bo obtožil Schuschnigga in ostale oblastnike nekdanje Avstrije

Berlin, 25. avgusta. TG. V Službenem listu je izšel zakon o odgovornosti članov bivših avstrijskih zveznih vlad v Avstriji in njihovih sokriv-cov. Ta zakon določa, da se ti vladni člani, ki so se za časa njihovega službovanja pregrešili zo-per pravo in so izvajali ljudstvu sovražna dejanja, kakor tudi njihovi sokrivci, postavijo pred po-sebno državno sodišče na Dunaju. Isto velja tudi za vse člane nekdanjih deželnih vlad, v Avstriji in za njihove krivce. Semkaj spada tudi bivši du-najski župan. Državno sodišče bo ugotovilo, če gre zares za kršitve prava in za ljudstvu sovražna dejanja. Kot tožilec bo nastopil komisar za Av-strijo Gauleiter Bürckel sam. Obtožnica bo sestavljena v imenu nemškega ljudstva. Notranji mi-nister bo po pravdoreku lahko obsojenecem odvzel časti in pravice nemškega državljanstva ter bo za-segel njihovo premoženje, »da si tem popravni stor-jeno škodo«. Člani sodišča bodo imenovani od Hit-lerja.

V nemških listih je izšla uradna razlaga tega zakona, kjer stoji zapisano, da se bo ta zakon uporabil samo »proti največjim kršiteljem pra-vice«. Za enkrat ni znano, koliko oseb bo prišlo pred to sodišče. Uradno razlagajo tudi, da ta zakon nikakor ne tiče bivšega avstrijskega predse-dnika Miklasa, ki uživa redno pokojnino in spokojno živi v svoji vili ob Vrbskem jezeru, to pa zaradi tega ne, ker sta se njegova dva sina udeležila hitlerjevskega gibanja za časa obstoja Avstrije. Bivši avstrijski kancler Schuschnig-g, ki je v postopju tajne polietje (Gestapo), namreč v hotelu Metropol na Dunaju, pa seveda spada pod to novo postavlo in o njem uradno po-ročajo, da pride sredi septembra, takoj po za-ključku nürnberškega strankinega kongresa, pred sodišče. Pri razpravi, ki se bo morda začela v Nürnbergu, bodo smeli biti prisotni tudi zastop-niki časopisja.

nizacije: »Cerkve bo čisto gotovo propadla, čeprav se to ne bo zgodilo že v prihodnjih 50 letih. Toda njen propad gotovo pride. Če danes gledamo, koliko jih od Cerkve odpade, nam je to dokaz za njeno slabost in kako blizu je njen konec. Seveda bo še nekaj časa tra-jalo, ker še vedno se bodo našli ljudje in celo med nami jih je nekaj, ki bodo vanjo verovali bodisi zaradi svoje vzgoje bodisi zaradi zvi-čajnosti duhovnikov. Toda številu njenih pri-padnikov bo iz roda v rod manjše, dokler ne pride čas, ko ne bo več oznanjan krščanski evangelij, ampak nauk, da so nam druga pota dana za odrešenje.« Ni ta mladinski voditelj ne edini ne prvi, ki je v teku tisočletij Cerkvi napovedoval skorajšnji konec, vendar pa so njegove besede glasele opomin vsem, ki jim je krščanska vera sveta, da je borba za mladino nad vse resna in da gre pri tem za najsvetejšo svetinje naroda.

Sicer pa, ali ne opazujemo tudi med nami proticerkvena in protikatoliška prizadevanja? Ali nismo bili priče, kako je nacionalna mladinska organizacija pozvala v zbor mladino v času, ko katoličani opravljajo svojo nedeljsko versko dolžnost in se je na takem zboru go-

vorilo o »stujem svetovnem nazoru«, ki more biti mišljeno le krščanstvo! Ponovno smo v našem listu opozorili na pisanje službenega glasila iste nacionalne mladinske organizacije, ki širi ideje, ki so sovražne Cerkvi in krščan-skemu svetovnemu nazoru.

Cisto umljivo se nam zdi, da se istočasno s temi pojavi vedno glasneje javljajo tudi na-padi na papeža in na papeštvo. Cisto umljivo, pra-vimo. Saj je svoločni svet očel v zmede časov in pojmov kakor nezlomljiv in neuklonljiv skalnati svetilnik. Kljub vsem težavam starih let je neutrudljiv bojovník za božjo stvar. Nje-gove jasne besede in njegovo pogumno zadr-žanje morajo biti vsakemu katoličanu vodilo in glasen opomin, da postane borilec za božjo resnico. Kot pravi velikan stoji Pij XI. sredi razburkanega sveta. Sredi takih časov, kot jih zdaj svet preživlja, šele prav živost občutimo, da je papeštvo božja ustanova, čuvar večne resnice in neporušljiva skala, na kateri morejo poedinci in narodi, ako se je zvesto oklepajo, najti varno zatočišče. Z vsakim dnem bolj čutimo nadnaravnost papeškega božjega po-slanstva in vemo, kaj nam katoličanom pomeni! Drin

Borba je končana

Rasizem v Italiji in stališče Sv. Stolice

Rim, ob koncu avgusta. Italijanski fašizem od samega začetka ni bil toliko nauk, kakor praksa, in je šel poglavitno za tem, da se italijanska država okrepí pri pripori veljavo na vseh področjih mednarodnega življenja. Kolikor pa je nastopil kot nauk ali teorija, je predstavljala močno reakcijo za zmote in ekscese socializma in komunizma, ki sta bila privedla Italijo na rob propada, podobno, kakor so danes socialistični sindikati oslabil Francijo. Fašizem je uvedel red, vpostavil in okrepil narodno in moralno enoto italijanskega ljudstva in sprostil njegovo delavnost in njegovo zmogljivost v železni disciplini do viška. Korist, moč in veljavo naroda mu je praktično najvišja vrednota. Kakšnega svetovnega nazora pa fašizem ni razvil v tem smislu, kakor ga je razvil in razvijal nemški nacionalizem.

Pred lateransko pogodbo

To dejstvo nam razloži, zakaj v Italiji nikoli ni prišlo med državo, in cerkvijo do tako ostrega nasprotja kakor v Nemčiji.

Sicer ta rasizem ni nemškega izvora, kajti njega ustanovitelj je Francoz, znani grof Gobineau, toda Nemci so iz njega danes naredili pravi naučni sistem, ki ga hočejo dosledno uresničiti tudi v političnem in kulturnem življenju naroda. V Italiji take teorije oziroma sistema nimajo in do poslednjih časov se o rasizmu v fašistični vladavini sploh ni razpravljalo kot o podlagi narodovega zasebnega in javnega življenja. Kar se tiče katolicizma, je Mussolini sam povedal, da gleda nanj izključno s praktičnega narodnega zreliska ter da ga smatra kot narodno duhovno dediščino Italije, ki je kot dežela, v kateri stoji glavni stolica katoliške cerkve, nekako kulturno središče in žarišče vsega katoliškega oziroma krščanskega sveta sploh. Vesoljnost katolicizma, tako meni Mussolini, daje nek veseljen, duhoven značaj tudi italijanskemu narodu, ki ima na osnovi tega nekako prvenstveno kulturno poslanstvo v svetu. To pojmovanje katolicizma, ki popolnoma taji njegov nadnaraven značaj ali vsaj stoji na stališču, da ga božanstveni izvor katoliške vere nič ne briga, je seveda nasprotno katoliškemu nauku, kakor mu je nasprotno tudi načelo absolutnega prvenstva države nad življenjem posameznika in naroda. Ker pa te ideje prav za prav nikoli niso bile kot absolutno veljavne in obvezne formulirane in so se izražale le od primera do primera, ni mogla imeti cerkev ničesar proti temu, da se s fašizmom sporazume, kolikor se tiče svobodnega življenja in udeleževanja cerkve, katero je Mussolini takoj spoznal kot najbolj mogočen činitelj v narodnem življenju. Februarja 1929 so bile med cerkvijo in državo v Italiji sklenjene lateranske pogodbe, ki dajejo cerkvi zadostno svobodo v njenem delokrogu verske in moralne direktive v italijanskem ljudskem življenju, ji dajo dostojno mesto in čast ter praven položaj ter jo priznavajo kot najodličnejšo moralno in kulturno silo naroda.

Vpliv osi Rim-Berlin

Ključno temu, da je bilo stališče cerkve v zasebnem in javnem življenju odkritočno priznano in se je to začelo v glavnem tudi praktično izvajati, odnosi med cerkvijo in državo pod fašizmom niso vedno potekali tako gladko, kakor bi se na zunaj zdelo, in ni prišlo do hudih sporov, je vojska med obema oblastema bila podtalna. Najhujši spor je izbruhnil leta 1931 zaradi Katoliške akcije, predvsem pa zaradi njenega vpliva na vzgojo naraščanja. Takrat se je pokazalo, da v fašistični stranki obstoja skrajno levo krilo, ki ga vodi bivši generalni tajnik stranke Farinacci, ki je do danes ohranil v stranki zelo vplivno stališče in čigar nazori imajo veljavo tudi v nekaterih strankinih glasilih, zlasti v znanem »Regime fascista«. Spor, v katerem je papež Pij XI. pokazal svojo neuklonljivo odločnost, se je končal s poravnavo, kakor so se končali tudi preje in pozneje tudi manjši spori med obema oblastema, in se je pokazalo, da v stranki slej ko prej proti radikalom odloča struja, ki smatra, da je mir med cerkvijo in državo neobhodno potreben in v korist Italije in italijanskega naroda ter njegovega sedanjega režima, ki v prizadevanju za moralni preporod italijanskega naroda ne more pogrešati moči in vpliva ter blagodejnosti rodne katoliške vere.

Obklaki so se začeli zopet zbirati šele v zadnjem času, ko se je ustanovila tako zvana os Rim-Berlin, ki je Italijo in Nemčijo politično tako tesno združila, da ni mogla izostati tudi neka medsebojna prepojitve obeh avtoritarnih režimov v kulturnem ali doktrinarnem oziru. Da je papež to s skrbjo gledal, dokazujejo razni dogodki.

Videti je bilo, da načelne izjave sv. očeta, ki obsojajo pretirani nacionalizem ali rasizem v Nemčiji, nervirajo ekstremno krilo italijanske fašistične stranke in v njenih glasilih je prišla ta razdraženost večkrat do izraza več ali manj prikritem ali pa tudi očitnem podlikanju, da se kaže enotna fronta med Vatikanom in evropsko levico ali »laizdemokracijo« proti fašizmu — »nacionalizmu«.

Papež Pij XI. pa se od tega ni dal motiti. Aprila meseca je obsodil v posebni izjavi rasizem v smislu stavkih, pri čemer je jasno videti skrb in namen sv. očeta, da bi Italijo obvaroval skrajnosti, v katero je zašel sodobni nemški nacionalizem. Očitno v odgovor na to je neka skupina italijanskih univerzitet-

nih profesorjev postavila proti papeževi obsodbi rasizma svojo izjavo, v kateri se zavzemajo za rasno politiko v Italiji. Na to je papež s svojim nagovorom na gojenec propagandna Fide 29. julija odločno in ostro vnovič obsodil rasizem ter poudarjal enoto vse človeške družine.

Prvi nastopi proti KA

Ob tej izjavi se je sprožila v fašistični stranki naravnost vojska proti sveti stolici, predvsem pa proti Katoliški akciji, ki jo je bil papež označil kot zenico svojega očesa, katere ne pusti napasti, kakor so jo napadali fašistični ekstremisti, zlasti »Regime fascista«, ki se je bil z divjim besom zagnal v Katoliško akcijo, češ, da se je »združila s framasoni, židi in boljševiki« in »sodržo zoper fašizem«. Najhujši napadi pa so bili naperjeni proti voditelju Katoliške akcije v Italiji, kardinalu Pizzardu.

Katoliško akcijo pa je sv. oče vnovič vzel v zaščito, rekoč, da je istovetna z javnim življenjem katoliške cerkve na zunaj. Skrajno levo krilo fašistične stranke pa je seveda vse to izrabljalo, da je ščuvalo na Katoliško akcijo in kardinala Pizzarda, češ da so pod njim prišli v Katoliški akciji na vodilna mesta zopet bivši politiki obovražene ljudske stranke — Partito popolare —, ki v inozemstvu vodi najhujšo borbo zoper sedanjí režim v Italiji. Pri vsem tem pa je zanimivo, da se tudi »Regime fascista« ni postavil na skrajno rasistično stališče nemškega nacionalizma, ampak da je vodil borbo zoper Vatikan bolj s političnega vidika, češ da si Katoliška akcija prizadeva, da bi fašistično stranko v javnosti diskreditirala in se sama postavila na njeno mesto v vodstvu italijanskega naroda.

Spor poravnat — KA ohranila svoje pravice

Toda tudi toplot se je spor poravnal. Nastopil je znani član jezuitskega reda p. Tacchi-Venturi, ki je bil svojčas tudi posredovalec za konkordat med državo in cerkvijo. Za delo so prišli vsi zmerni elementi in tako je prišlo do razgovorov med glavnim tajnikom stranke Staracejem in predsednikom Katoliške akcije, čijih rezultat je bila izjava, da obe stranki vztrajata na sporazumu iz leta 1931, ki delavnost Katoliške akcije točno razmejuje od delavnosti fašističnega režima, to je, da se Katoliška akcija peča samo z verskimi vprašanji in da v vseh svojih zunanjih oblikah ne nosi nobenega znaka, na podlagi katerega bi se moglo sklepati na kakšen njen političen značaj. Tudi se ne peča z delavsko-strokovnimi vprašanji, razen z načelne strani v smislu vere. Katoliška akcija ima svoje mladinske sekcije, ki pa nosijo nacionalno zastavo in verske prapore ter se ne pečajo s telovadbo in športom, temveč imajo prosvetne in vzgojne krožke in seje religiozne-ga značaja.

Kakor vidimo, sveta stolica ni preklcala svoje obsodbe pretiranega nacionalizma ali rasizma in Katoliška akcija je ohranila svojo pravico religioznih direktiv in vzgoje, tako da sme član fašistične stranke slej ko prej biti tudi član Katoliške akcije. To je zaradi tega važno, ker je šlo levo krilo fašistične stranke v tem sporu v prvi vrsti za to, da bi se fašizem prepovedal članstvo v Katoliški akciji. Fašistično časopisje pozdravlja prav tako kakor katoliško in polemike zaradi rasizma so prenehale. Rasistična politika se omejuje samo na ravnanje z židi pa na kolonialno politiko Italije, ki gre za to, da bi se belo pleme ne mešalo s črnim, ker so izkušnje pokazale, da to vede do degeneracije gospodujočega naroda in do izgube kolonij. Zgled je med drugim propad francoskega imperija v Kanadi ter španskega in portugalskega kakor tudi slab vpliv črnega elementa v USA. Borba proti židovstvu pa bo šla, kakor se zdi, tudi v Italiji do zadnjih konsekvenc.

Koloman Kanya v Kielu — neznan

Belgrajsko »Vreme« poroča z Bleda s pravkar zaključene konference MZ tudi tole zanimivo dogodivščino:

V ponedeljek zvečer, ko so zunanji ministri MZ že končali svoje delo in so samo še čakali na odgovor Madžarske, je ponovno prišel v Golf hotel madžarski poslanik in sporočil, da odgovora madžarske vlade še ne more povedati, ker je zunanji minister Kanya z regentom Horthyjem v Nemčiji, pravkar v Kielu. Na telefonski poziv pa da mu je pošta v Kielu odgovorila, da je Koloman Kanya v Kielu neznan (sunbekannt) in da zato tudi telefonično ni mogel govoriti z njim. »Vreme« pravi, da je predsednik MZ dr. Stojadinovič na to mirno odgovoril: »Nič za to, bomo pa počakali, da bo znan.« Po tem odgovoru pa je telefonska centrala v Kielu kmalu našla madžarskega zunanjega ministra in dr. Stojadinovič je stopil z njim v zvezo in v nekaj minutah je bil sporazum dosežen. —

Dr. Jiří Růckl — umrl

Praga, 25. avgusta. TG. V sredo jutraj je tukaj umrl, star 38 let, pravi papežev komornik in laični zastopnik latinskega patriarha v Jeruzalemu, veleindustrialec dr. Jiří Růckl. Pokojnikovo truplo bodo pokopali v kapiteljski cerkvi v Vyšehradu.

Pokojnik je pripadal mlajšemu rodu katoliških politikov. Studiral je v Pragi in v Parizu. On je bil prvi češkoslovaški državlján, ki je bil odlikovan z visokimi dvornimi častmi pri sveti stolici. Naslov papeževga komornika zanj ni bil samo časten, marveč je svojo dolžnost v vatikanski Anticameri vestno opravljal. Na ta način je navezal obsežne zveze s cerkvenimi in političnimi krogi. Poleg opata Zavorala je bil Růckl neke vrste neuradni diplomatski zastopnik češkoslovaških katoličanov na svetovni pozornici. L. 1935 je organiziral katoliški kongres v Pragi. V notranjo politiko nikoli ni posegel. V vsem svojem življenju je bil skromen, nagajale so mu razne bolezni, ki jih je s svetniško potrpežljivostjo prenašal. Pobožen, usmiljenega srca, vedno pripravljen pomagati, je iskreno ljubil Boga in ljudi. Umrl je z besedami: »Naj ostane evharistični Kristus z nami. Naj naše molitve posebno tem pomagajo, ki v sedanjem svetovnem trenju najbolj trpijo«. Češkoslovaška je v tem mladem možu izgubila človeka, ki bi bil brez dvoma postal politični voditelj češkoslovaških katoličanov.

Proslava 20 letnice Jugoslavije za Gorenjsko 4. septembra v Kamniku!

Kraljevič Andrej spet zdrav na Bledu

Bled, 25. avgusta. AA. Nj. kr. Vis. kraljevič Andrej je popolnoma ozdravel in je danes dopoldne zapustil sanatorij Leonište v Ljubljani ter se vrnil na Bled.

Ban savske banovine razrešen

Belgrad, 25. avgusta. AA. V imenu Nj. Vel. kralja je z ukazom kraljevskih namestnikov razrešen dolžnosti bana savske banovine dr. Viktor Ružič, po prošnji.

Licitacija za cesto Kranj — Naklo v Belgradu

Belgrad, 25. avgusta. AA. V gradbenem ministrstvu v Belgradu bo 21. septembra prva ponudbena licitacija za rekonstrukcijo državne ceste št. 2 Kranj-Naklo od 642.200 do 650.850 km. Proračunska vsota znaša 10,956.012.65 din.

Minister Cvetković v Splitu

Split, 25. avg. m. Včeraj dopoldne je prisel z ladjo iz Dubrovnika v Split minister za socialno politiko Cvetković. V Dubrovniku se je udeležil zboru Jugosava. V Splitu so ga pričakali zastopniki stranke in oblasti ter množični pristiaši.

Horthy se je vrnil v Berlin

Berlin, 24. avg. AA. DNB: Madžarski regent Horthy in njegova soproga sta nocoj ob 18.30 a posebnim vlakom prispela v Berlin. Skoraj istovrstno se je pripeljal tja s posebnim vlakom tudi kancler Hitler. Na postaji so regenta Horthyja sprejeli in pozdravili maršal Göring a soprogo, člani vlade in nekatere ugledne vojaške osebnosti.

Kancler Hitler je v znak priznanja za njeno humanitarno delavnost odlikoval go. Horthyjevo z najvišjo stopnjo reda nemškega rdečega križa. Hitler je to visoko odlikovanje ge. Horthyjevi izročil osebno.

Hitler nazdravlja madžarskemu narodu

Na včerajšnjem banketu, ki ga je priredil Hitler na čast madžarskemu regentu Horthyju v kanclerjevi palači, je imel Hitler govor, v katerem je med drugim dejal:

»Mnogoštevilni napori, ki vežejo naša dva naroda skozi stoletja, segajo nazaj vse do časa kralja Stefana. V nedavni preteklosti je bratstvo orožja v težkih bojih svetovne vojne in v skupni borbi za čim boljše bodočnost ponovno potrdilo in zapečatilo naše stari prijateljstvo. Ta opravljena skupnost, ki poziva k medsebojnemu neomajnemu prijateljstvu, bo za oba naroda posebne vrednosti predvsem sedaj, ko sta se kot soseda znašla ob naši definitivni zgodovinski meji, ki so jo potegnili zgodovinski dogodki. Prepričan sem, da ta skupnost ne bo služila samo interesom naših dveh držav, ampak tudi tesnemu sodelovanju s prijateljsko Italijo. Ona bo ojačeno jamstvo za dostojen in pravičen mir.« Nato je Hitler dvignil svojo čašo na zdravje regenta Horthyja in njegove soproge — ter na srečo in napredek viteškega madžarskega naroda.

Horthy nazdravlja nemškemu rajhu

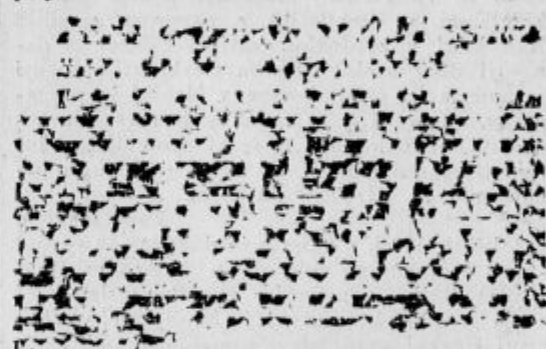
Regent Horthy se je zahvalil Hitlerju za njegove besede, izrazil je zahvalo tudi vsemu nemškemu narodu za tako prišrčen in tople sprejem in gostoljubnost. Nato pa je nadaljeval: »Ko smo prestopili mejo nemškega rajha, nimamo občutja, da hodimo po tujih tleh. Od časa kralja Stefana, ki je nemško princezino povzdignil na

prestol madžarske kraljice, sta oba naša naroda hodila skupno roko v roki. Veže ju tisočletna zgodovina ter skupni interesi prijateljstva in medsebojnega spoštovanja.

Čutim globoko zadovoljstvo, da sem mogel videti prepričevalne uspehe nemške volje po obnovitvi. Regent Horthy je nato omenjal skupne boje, ki sta jih vodila madžarski in nemški narod ter posebno še bratstvo njunega orožja za časa svetovne vojne. »Tem spominom se danes pridružuje tudi skupna volja za doseg pravičnega mira in prijateljstva z Italijo. Želja po miroljubnem delu je gotovo jamstvo, da naši narodi teže k visokemu cilju mira, zasnovanem na pravičnosti in medsebojni dobri volji. V to smer gre naše sodelovanje. S tem služimo lastnim interesom kakor tudi interesom vsega sveta.« Po teh besedah je regent Horthy dvignil kozarec na zdravje kanclerju Hitlerju in na srečo in napredek ter veličino nemškega rajha.

Pri paradi nemške vojske

Danes sta pred začetkom vojaške parade Horthy in Hitler v spremstvu svojih pribojnikov izvršila pregled vojske. Zbrane množice so pri tej priliki priredile Horthyju navdušene manifestacije. Nato sta Hitler in Horthy odšla na častno tribuno. Horthy je bil oblečen v admiralsko uniformo. Za avtomobilom, s katerim sta se pripeljala Horthy in Hitler, je pribrzel avtomobil s feldmaršalom Göringom. Hitler in Horthy sta zavzela svoja prostora na častni tribuni, desno so stali pribojniki Horthyja, levo pa pribojniki Hitlerja. Paradi je poveljeval poveljnik tretjega armadnega zbora general v. Witzleben. Nekaj pred dvanajsto uro je bila ta velika parada končana. Ob navdušenih pozdravih zbranih množice je Horthy v spremstvu Hitlerja stopil v avtomobil ter se skozi Charlottenburško ulico in skozi Brandenburška vrata odpeljal v Wilhelmstrasse.

Čangkajškov sin v nemškem polku v Avstriji

Berlin, 25. avgusta. TG. Nemški general von Falkenhausen se je z 20 častniki vrnil iz Kitaja. General v. Falkenhausen je bil do nedavne prvi vojaški svetovalec Čankajškovega vrhovnega generalnega štaba, ostali nemški častniki pa so bili dodeljeni raznim oddelkom osrednjega vrhovnega vodstva odnosno vodstvom posameznih kitajskih armad. Na osnovi nemško-japonskega sporazuma je nemška vlada pristala na to, da svoje častnike umakne iz Kitaja, da ne bi delala videnja, da podpira kitajsko armado proti japonski. Nemčija je na to le nerada pristala, kar izhaja tudi iz tega, da vračajočim se nemskim častnikom, ki jim gre za slavo, da so organizirali kitajski odpor proti Japoncem, ni bil prirejen noben sprejem in da je bilo časopisom prepovedano o povratku tega zanimivega vojaškega odposlanstva eplah kaj pisati. Na drugi strani pa izjavljajo, da je bilo treba nemške častnike večkrat brzojavno odpoklicati, predno so se pritisku vdali, tako so bili prepričani, da odpoklici ni resno mišljen. Zelo značilno je tudi dejstvo, da se sin kitajskega vrhovnega vojevodje maršala Čankajška nahaja kot častnik v nemški vojski in je trenutno dodeljen polku, ki je nastanjen na ozemlju bivše Avstrije.

Osebnosti

Belgrad, 25. avg. m. Upokojena je Marušič Josipina, višji kontrolor 6. skupine na pošti Ljubljana 1. Premrečena je Mozetič Pavlina s pošte na Rakeku na pošto v Prevaljah.

p. f. (političih verdächtig) so Jutrovci podedovali še iz rajne Avstrije. Na ta način so neprestano 15 let vse Slovence, razen Jutrovega kroga, v Belgradu denuncirali za separatiste in protidržavne elemente in od te službe želi politični kapital. Zdaj, ko je to zločinsko početje in ta koristolovska mafija bila tudi v Belgradu do golega razkrinkana, si v svojem dedno obremenjenem razgrnjenju po stikanju za separatisti ne morejo drugače pomagati, da jih hodijo iskat po drugih državah. »Jutro« lahko prijavi svojo kandidaturu za neke vrste evropskega, ali vsaj srednjeevropskega policajca, ki bo presojal stopnjo državotvornosti narodov in njih politikov — po »Jutrovi« merilih seveda.

Po španskih bojiščih

Salamanca, 25. avg. AA. DNB: Poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi med drugim, da so nacionalistične čete na bojišču

pri Ebru včeraj uspešno nadaljevale s prodorom. Zavzelo so več važnih sovražnih postojank ter prizadevale sovražniku občutne izgube. Ujetih je bilo 1000 sovražnih vojakov, prav tako pa tudi velike množine vojnega materiala. Na castelonskem bojišču so nacionalisti zlahka odbili sovražni protinapad. Na estremski fronti nacionalisti »čistijo« zavzete pokrajine. Na južnem bojišču je »sovražnik« poskušal z napadi, toda brez uspeha. Nacionalistično letalstvo je bilo včeraj zelo delavno. Ta letala so sestrelila 12 republikanskih lovskih letal ter en sovražni bombnik. Nacionalistična letala so tudi bombardirala vojaške objekte v Magralu in Oliva. Svojo nalogo je naše letalstvo dobro opravilo.

Razmerje rdeče in narodne Španije

Celotno površje Španije meri 492.921 kv. km. Od tega ozemlja je pod generalom Franco (brez zadnjih uspehov ob Taju) 341.541 kv. km, to je 70%. Razen tega je pod njegovo oblastjo tudi vse kolonialno ozemlje, ki obsega okrog 400 kv. km. Franco gospoduje tudi na 13.000 kv. km Kanarskih in Balearskih otokov, razen otoka Minorca, ki ima 660 kv. km. Narodna Španija šteje 16.500.000 prebivalcev, rdeča Španija pa 7.500.000.

Študijski dnevi Pax Romane v Rogaški Slatini

I.

Rogaška Slatina, 24. avgusta.

Rogaška Slatina je te dni nenavadno oživila. Nad 100 delegatov katoliških študentovskih društev in njihovih voditeljev je prihitelo z vseh delov sveta in danes že tretji dan zborujejo v tem lepem kraju Slovenije. Rogaška Slatina je naše drage goste dostojno sprejela. Ravnateljstvo in uprava zdravilišča v Rogaški Slatini sta se na vso moč potrudili in omogočila, da smo lahko sprejeli številne kongresiste s pravo slovensko gostoljubnostjo.

Število udeležencev študijskih dni Pax Romane v Rogaški Slatini je omejeno na 100. Kljub omejenemu številu so nekatere delegacije zelo

ei Jugoslavijo mnogo drugače predstavljali, kot jo sedaj vidijo.

V Rogaško Slatino je prišlo tudi več domačih in tujih žurnalistov, ki se živo zanimajo za ves potek kongresa in pošiljajo dolga poročila svojim listom. Tudi belgrajsko »Vreme« je danes prineslo daljše poročilo o kongresu Pax Romane. Izvršni odbor ima danes daljše seje, na katerih sklepa o pripravah in kraju za kongres l. 1939. Po vsej priliki bo prihodnji kongres v New Yorku in bo razpravljal o predmetu: Katoliški študent in Katoliška akcija.

Danes smo dobili v Rogaško Slatino kongresno številko našega lista »Pax Romana«, ki izhaja v Parizu in je na uvodnem mestu prinesel pozdravno pismo ev. očeta, v katerem papež Pij XI.

Udeleženci kongresa Pax Romane

Številne, tako da je danes v Rogaški Slatini že nad 100 udeležencev študijskih dni. Prišli so iz Amerike, kjer bo po vsej verjetnosti prihodnji kongres, prišel je tudi zastopnik kat. akademikov iz Indije, potem Angleži, Francozi, Nizozemci, Luksemburžani, Belgijci, Švicarji, Litvanci, Poljaki, Čehi, Slovaki, Madžari, Romuni, Bolgari, Hrvati in seveda tudi Slovenci. Na Bled pridejo zastopniki še nekatere drugih narodov. Na kongresu je opaziti odtotnost Avstrijcev.

Cepprav vabi Rogaška Slatina s krasotami, ki jih naši gostje ne morejo prehlaviti, so kongresisti zelo disciplinirani in se v zavesti, da so prišli sem na delo in ne v letovišče, z veliko vnemo udeležujejo številnih zborovanj, ki se vrste od sv. maše zjutraj pozno v noč. »Katoliški akademiki in vprašanje komunizma« je glavni predmet letošnjega kongresa Pax Romane. To vprašanje proučujejo te dni delegati v Pax Romani veljanih narodnih zvez z različnih vidikov in se tako pripravljajo za glavni kongres na Bledu in še bolj seveda za nadaljnje delo v svoji domovini.

Začetek študijskih dni je bil v ponedeljek 22. avgusta zvečer. Predsednik Pax Romane prof. dr. Maks Wraber je odprl študijske dni v navzočnosti mariborskega knezoškofa dr. Ivana Jožeta Tomažiča, nadzupnika pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini g. Vejde in drugih odličnikov, ki jih je prisrčno pozdravil. Nato je obrazložil generalni tajnik in zastopnik Cerkve pri Pax Romani, abbe Gremena, pomen in metodo letošnjih študijskih dni v Rogaški Slatini. V imenu jugoslovanskega katoliškega episkopata, ki ga v Rogaški Slatini zastopa, in v svojem imenu je pozdravil kongres in mu želel obilo blagoslova knezoškof mariborski g. dr. Ivan Jožef Tomažič.

V torek, 23. avgusta je bila v farni cerkvi pri Sv. Križu otvoritvena sv. maša, ki jo je daroval knezoškof mariborski. Prezvišeni je imel med sv. mašo lep cerkveni govor v slovensčini in gladki latinščini. Delo na študijskih dneh se vrši tako, da je o vsakem predmetu, ki je na dnevnem redu, najprej kratko uvodno predavanje, nato pa se zborovalci razdele na več skupin, kjer »naznačene probleme podrobno proučujejo, predebatorirajo ter jih izoblikujejo v primerne resolucije, ki se nato pred plenarjem preberejo. Prvo vprašanje, ki smo ga tako predelovali pri uvodnem predavanju Nizozemca Rijsenbeeka (C. J. M.) je: **Komunistično gibanje v akademskih krogih s posebnim ozirom na možnosti, kako izriniti komunistični vpliv v univerzi in z akademskih društev, in pa na dolžnost, ki jo ima katoliški študent do zapeljanih komunističnih tovarišev, zlasti onih, ki izhajajo iz katoliških družin.** Iz poročil delegatov je razvideti, da na zapadno in srednjeevropskih univerzah število komunistično usmerjene akademске mladine ni mnogo. Navadno se suše okrog 5-10%. Tisti, ki so komunisti, pa so zelo aktivni. Komunistične miselnosti se oprimejo zaradi liberalnega pouka na srednji šoli, ki jim vzame vero v Boga, ki jih materialistično usmerja ter jih privlači kaj sprejemljive za komunistične ideje, ki se jih navadno oprime šele na univerzi (pri nas že na srednji šoli). Drugi vzrok so revščina, ki mnoge tlači in ovira pri študiju, prestiž in močna propaganda Kominterne itd. Ponekod so izrabili komunisti nova nacionalna gibanja — zlasti pri malih narodih — ali pa stopajo v nevtralna in strokovna akademska društva in tam izrabljajo v svojo propagando taka vprašanja, ki morajo zajeti vsakega študenta. Debata o teh vprašanjih je pokazala, da mora katoliški študent, nosilec večnih resnic, pospešiti propagando katoliške socialne misli na univerzi, povečati svojo aktivnost in zanimanje za splošne stanove, socialne in moralne študentovske razmere. Poglobiti je treba versko izobrazbo med akademiki, ki na univerzi pač napreduje v svoji stroki, o verskih vprašanjih pa ostanejo na stopnji srednje šole. Verska indiferenca ali brezboštvo je prva stopnja na prehodu iz krščanskega v komunistično naziranje.

II.

Rogaška Slatina, 24. avgusta.

Študijski dnevi Pax Romane se v lepem prijateljskem razpoloženju nadaljujejo. Čeprav smo že sredi dela, še vedno prihajajo novi delegati. Tako je sinoči pripela delegacija iz Kanade, Severne Amerike, danes pa je prišel začetnik in voditelj žosističnega gibanja kanonik Cardijn iz Bruxellesa. Naši gostje ne morejo prehlaviti lepote slovenske zemlje in Rogaške Slatine. Opazijo je, da so vidno presenečeni nad sprejemom, ki smo jim ga Slovenci pripravili. Mnogi pravijo, da so

po kardinalu Pizzardiju blagoslovila 17. kongres Pax Romane v Rogaški Slatini in na Bledu, v katerem pravi, da bodo ti kongresni dnevi prilika za intenzivno in v resnici krščansko sodelovanje med delegati različnih dežel. V upanju, tako pravi pismo kardinala Pizzardija, da bi 17. kongres Pax Romane, ki se vrši pod visokim protektoratom jugoslovanskega episkopata, poživil v erih katoliških akademikov goreč plamen njihove vere in ljubezni za stvar, ki jo na kongresu obravnavajo, podeljuje sv. oče apostolski blagoslov in vsakemu udeležencu posebej. Ker je to pismo sv. očeta velike važnosti, bomo spregovorili o njem še ob drugi priliki.

Vsako jutro je ob pol 8 sv. maša, danes jo je daroval duhovni vodja »Slovenske dije, zvezec, univ. prof. dr. Ehrlich. Ob pol 10 pa je začelo zborovanje, na katerem je tajnik Pax Romane poročal o pomenu in delovanju strokovnih sekcij. Jasno je vsem, da so take sekcije nujno potrebne.

Dve avtomobilski nesreči

V Pamečah

Dne 22. avgusta zvečer ob 8 se je pri Sv. Jedrti (blizu Fukuove domačije, občina Pameče) že tretjič v zadnjih štirih letih pripetila huda nesreča. Z banovinske ceste Slovenj Gradec-Dravograd je zdrsil potniški avto, last tovarne tkanin v Polzei, s soferjem in potnikom vred. Isti dan je močno deževalo in že itak slaba cesta je bila zelo spolzka. Ko je avto privozil blizu mosta, ki pelje čez Mislinjo (samo 50 metrov od Mislinje) mu je nenadoma zmanjkalo ceste. Prekotalil se je na ledino 3 metre pod cesto. Pri tem se je prekopicnil, po izjavi soferja, dvakrat in se postavil na trati pod cesto zopet nazaj na kolesa. Pri tej nesreči je trg. potnik zgoraj omenjene tovarne 54-letni g. Sirec Drago iz Celja dobil hude notranje in zunanje poškodbe. Zlomljena je desna ključna kost, po vsej glavi pa je ves poln ran; samo srečnemu naključju pa se ima zahvaliti, da ga niso potegnili izpod avta brez glave. Pri močnem sunku je namreč vrglo zadaj v avtu sedečega s sedeža in z vso silo treščil v zadnje malo okence avtomobila, tako da mu je potisnilo glavo skozi stropno šipo. Drobci šipe so se mu zarili v obraz in glavo. Sofer avta Lebič Franjo pa je dobil le male praske po desni roki. Prvo pomoč je nudil ponesrečenemu dr. Erat Joško, banovinski zdravnik v Dravogradu, ki je odredil takojšen prevoz v slovenjgraško bolnišnico.

„Stari naš ... stari naš ...“

Kako so se Slovaki poslovili od Hlinke

Ružomberok, 22. avgusta. Pogrebne svečanosti za rajnim Andrejem Hlinko so dokazale resničnost vedno zatrjevanega očtovsko-sinovskega razmerja med Hlinko in njegovim ljudstvom.

Preko 100.000 slovaških ljudi je priromalo do krste Andreja Hlinke in ga spremljalo na njegovem potu od Ružomberka Hlinkove farne cerkve gori na hrib nad Ružomberkom, kjer so začasno položili k pokoju v grobnico jezuitov telesne ostanke Ružomberkega župnika.

Ogromen trg, ki se razteza pred farno cerkvijo tako daleč, da more zajeti gotovo do 60.000 ljudi, in vse cestne žile ružomberkega mesta so ob 2 popoldne že bile do kraja napolnjene. Slovaki so temperamentno ljudstvo. In zato je tem silovitejša učinkovala absolutna tišina, molk in mir teh tisočev na svoja odredjena mesta vkoranih ljudi, ki so čakali, da spremijo njihovega Hlinko na poslednji poti. Ta večurni mir in molk ni bilo le manifestacija dostojanstvenega spoštovanja do rajnega vodje, temveč tudi živo spricevalo akcijske zrelosti in samodiscipline Hlinkovega ljudstva.

Danes zbori velikih množic niso več nič izrednega in večkrat niso izraz proste ljudske odločitve za misel, dogodek, manifestacijo, kateri je zbor namenjen. Množični zbori so pripravljeni z vsemi modernimi organizacijskimi sredstvi po več mesecev; mnogi od njih se posredujejo pod psihološkim vidikom skrbi in bojznosti do jutrišnje

4. septembra od 13. do 18. ure

VSI V POSTOJNSKO JAMO VELIKA PODZEMSKA VESELICA

Prijave se sprejemajo do 31. avgusta pri vseh biljetarnah PUTNIKA v Sloveniji

Narodni tabor v Ljutomeru

V soboto zvečer zagora ob osmih kresovi na gričih Slovenskih gor in na sosednjih krajih. Istočasno bo v dvorani Katoliškega doma slavnostna akademija s pestrnim sporedom.

V nedeljo, 28. avgusta ob petih zjutraj budnica. — Do osmih prihod posameznih skupin na zbirališča (natančen pregled zbirališč sledi na koncu). Na glavni trg izgrede le udeleženci v organiziranih skupinah. Ob pol dveh in ob 10 uri na glavni trg. Ob pol desetih na glavnem trgu cerkveni govor (vseuč. prof. prel. dr. Matija Slavič). Po govoru bo sv. maša. Med sv. mašo bo ljudsko petje s spremljanjem mestne ljutomerske godbe.

Takoj po sv. maši bo zborovanje na glavnem trgu. Govorijo: dr. Anton Korošec, notranji minister, dr. Miha Krek, minister brez listnice, dr. Josip Hoh-njec, bogoslovni profesor, Stučec Alojzij, član ban-skega sveta.

Ob dveh bodo v farni cerkvi večernice. Po večernicah mladinski nastop naših fantov in deklet na tolovadišču Katoliškega doma. Vstop na tolovadišče je dovoljen le onim, ki imajo pripet taborski znak (sto-jišča 2 din, sedeži 4, 10 in 20 din). Znače bodo proda-jala dekleta v narodnih nošah. Po nastopu sleda na-rodni običaji in razne igre. Za prehrano je preskrb-ljeno. Po nizki ceni bo prehrana v šotorih v Katoli-škem domu, enako tudi plača.

Zbirališča:

Pred Katoliškim domom: zastopniki društev. — Za Katoliškim domom: članstvo v krogih in članstvo v civilni znanosti. — Na dvorišču meščanske šole: narodne noše. — Pri ključavničarju Karbi: gasileci. — Na seji mišev: hounjenica. — Na cesti za meščansko šolo: ko-lesarji. — Na cesti proti kolodvoru: vozovi in avto-busi. — Na cesti proti logu: vse ostale organizacije. — V drevedoru proti kolodvoru: vse ostalo ljudstvo. — Vsi udeleženci morajo biti do osmih na svojih mestih! Sprejem ostov, ki se pripeljejo z vlaki, bo na glavnem kolodvoru in ne na postajališču!

Narodni tabor v Ljutomeru bo ob vsakem vre-menu in mora biti močna manifestacija slovenske zavesti!

Šinkovčevi mami za 70letnico

V prijazni dolenjski vasi Škocjan je zagledala luč sveta v borni kmečki koči. Zaradi slabih premoženjskih razmer si je morala že v otroški dobi sama služiti kruh ter je služila največ pri tamkajšnjem župniku.

Tam se je spoznala tudi z mladeničem, s katerim sta se kmalu poročila. Ko je dobila službo pri železnici, sta se preselila v Ljubljano. V srečnem zakonu se jima je rodilo več otrok, od katerih žive še štirje, ki so vsi primerno preskrbljeni. Tudi v zakonu je morala poleg gospodinjstva opravljati druge posle za preživljanje številne družine. Vendar pa je vse težave prenašala z zaupanjem v Boga, tako da bo lahko nekdanj mirno stopila pred večnega Sodnika.

Vsi domači in prijatelji ji žele iz dna srca še mnogo let srečnega življenja v miru in zadovoljstvu.

Navodila dijakom za proslavo 25 letnice »Bistrice« v Kamniku

1. Vsak katoliški dijak, ki le more, naj pride 3. in 4. septembra v Kamnik veselit se bratskega jubileja in v svojo duhovno korist.
2. Dijake prireditve so že v soboto, 3. septembra od 3 popoldne dalje.
3. Vožnja je polovična z J. S. ali nedeljska.
4. Za vse stroške (večerja, prenočišče, zajutrek, kosilo, vstopnine, znak itd.) plača študent skupaj samo 10 din.
5. Prijavitelj se je treba takoj na K. p. d. »Bistrica« - Kamnik.
6. Vse prireditve Narodnega tabora so obvezne tudi za dijaštvo, ki bo takrat prihitelo v Kamnik z vseh strani.
7. Kdor bo hotel, se v nedeljo zvečer v Domžalah udeleži lahko tudi slavnostne igre življenja.

Kmečki dan na Remšniku

ki bo v nedeljo dne 28. avgusta 1938, obeta biti veličasten, saj se domačini pridno pripravljajo, od drugod pa prihajajo poročila o obilni udeležbi

upno. Tudi političnih »skrivnost« imajo malo in o njih razpravljajo na ulici.

Seznam govornikov je odražal vso enostavno začetno kategorizacijo narodnega življenja: župan Ružomberka, zastopnik stranke, zastopnik slovaške Mohorjeve (društvo sv. Vojteha s 105.000 člani), zastopnik Slovaške Matice, zastopnik duhovščine.

Kdo je bil priča joku stotisoč ser. Kdo je slišal disharmonične akorde stotisočih stikov. Kdo je že kdaj videl stotisoč biserov, ki jih je sonce ustvarilo iz neutrujenih solz?

Tako je bilo slovo Slovakov od Andreja Hlinke. In ko si ob 9 zvečer gledal Hlinkovo zmago-slavno pot skozi goreči slavolok na hribu med špalirjem bakel in v širokem vencu plamenitih tatrskih vrhov v gaj na gričku, sredi katerega so izkopali Andrejev grob, se je ob tej neubran-ljivi mistiki spomnil na pogrebe v katakombah.

Ves čas je ljudstvo samo mirovalo, jokalo in vzdihovalo, pel pa je Hlinkov organizist in njegov zbor 100 slovaških učiteljev. Ko pa so ob polde-setih stekleno krsto spustili v jamo, pa je bilo kot kadar se utrga oblak, odtrga plaz in zagradi hudo-urnik: stari Hlinkov organizist je sredi pesmi obstal kot Mojzes z razprostrtimi rokami, s katerimi je učiteljem dajal takt za pogrebno pesem: V gajejem hribu so zavpila slovaška srca, kakor da bi ga hotela potegniti iz groba, v katerega je polzelo njegovo telo:

Stari naš, stari naš, dobro je bilo, ko si Ti bil pri nas ...

In takrat je zajokal tudi mladi literat ob mi-krofonu, ki je oddajal radijsko reportažo od Hlin-kovega groba ...

In z njim je jokala celo Slovenska krajina.

Navodila za narodni tabor v Kamniku

1. Tabor je prva prireditelja te vrste na Gorenjskem, zato mora nad vse lepo uspeti. Gorenjci v narodnih nošah, fantje in dekleta v krojilih, to bo najlepši kras prireditelja, ki jo običaj naš narodni voditelj.
2. Vsi, ki se hočejo udeležiti spreveda, morajo biti zbrani v spodnjem delu šotne vsaj ob 14.00. Takoj po prihodu vlaka odkritje plošče generalu Maistru.
3. V spreved smejo samo uniformirane in organizirane skupine. Vse, kar gre v sprevedu, mora žareti navdušenja za narod in njegove voditelje.
4. Med sv. mašo na glavnem trgu je ljudsko petje, pri katerem naj sodelujejo vsi udeleženci.
5. Govori bodo s pomočjo zvočnikov lahko razumljivi vsakomur. Zato ne bo treba nobene gneče pred tribunami, ampak bo vsak ostal na mestu, ki mu ga bodo določili reditelji.
6. Na taboru bo vsak moral imeti taborni znak. Najbolje je, če si ga kupi za 1 din že prej. Znak bo predstavljal fanta, ki je zlomil verige kot spomin na osvoboditev.
7. Vožnja je s nedeljsko karto polovična. Kolesarji bodo imeli posebne prostore.
8. Za nabavo znakov, prijavo skupin in vse informacije se obračajte na Pripravljalni odbor — Mestna občina — Kamnik.
4. septembra gremo v Kamnik!

Pripravljalni odbor.

KINO UNION Tel. 22-21 Danes neprekinjeno
Danes ob 19.15 in 21.15

Sibirskie noči

Film v češkem jeziku!

Koledar

Petek, 26. avgusta: Cefirin, papež; Bernard Ot., spoznavalec.
Sobota, 27. avg.: Jožef, spoznavalec; Antuza, mučenica.

Novi grobovi

† V St. Vidu pri Vipavi (Italija) je v 76. letu starosti mirno v Gospodu zaspala gospa Balanč Ivanova roj. Mušič, vdova po višem sodnem officialu. Pokopali so jo v sredo. Naj ji sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Osebnost

== Poročila sta se včeraj ing. arh. g. Marjan Tepina in gdnca. Lenka Vrhunec. Poročal je župnik iz Beguni g. Franc Gornik v kapeli na Pokljuki. Priči sta bila nevestin oče g. dr. V. Vrhunec, ravnatelj TPD, in g. primarij dr. L. Ješe. Iskreno čestitamo.

KINO SLOGA Tel. 27-30

Ronald Colman, Madeleine Carroll
Jetnik na dvorcu Zenda
Odlična filmska umetnina, odlikovana na Blenalu v Benetkah

Zasebna dvorazredna trgovska šola

s pravico javnosti

Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Ustanovljena: Z odlokom Ministarstva trgovine in industrije I Br. 2728/N z dne 4. avgusta 1938.
Lastnik zavoda: Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Vpisuje učence(ke): V ponedeljek 29. avgusta in naslednje dni.

Vpisovanje se vrši: Trgovski dom, pritličje levo, Gregorčičeva ul. 27.

Kako se vpišejo učenci(ke): Osebnost in v spremstvu staršev ali njih namestnikov.

Za vpis potrebni dokumenti: Rojstni list in sprave, ali o mali maturi ali o završnem izpitu na meščanski šoli.

Vpisnina: 100 din, ki jih je treba položiti pri vpisu. Ukovina: 100 mesecev po 250 din. Plačuje se tri mesečno vnaprej; le v izrednih primerih vsak mesec vnaprej.

Pričetek rednega pouka: Se sporoči pri vpisu.

Pravice in ugodnosti za učence in absolvente PTS:

1. Dijaške ugodnosti na železnicih.
2. Rodbinske doklade.
3. Otvoritev ali prevzem poljubnega trgovskega podjetja na lastno ime.
4. Dovoljena PTS ima veljavo 6, dovršeni 1. razred PTS pa 5 razredov gimnazije.
5. Po dovršeni PTS možen prestop v III. razred trgovske akademije.
6. Pri voljnih dijaški rok, napredovanje za rezervnega narednika.

Glede vpisa, disciplinskega reda in izpitov, kakor tudi glede celokupnega poslovanja šole, veljajo natanko isti predpisi, kot na državnih dvorazrednih trgovskih šolah.

— Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odziva naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črelih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

— Dijaški koledarček za šolsko leto 1938-39 bo prihodnji teden izšel. Prosimo poverjenike, da nam čimprej javijo število koledarčkov, ki jih potrebujejo. Koledarček bo veljal kakor prejšnja leta tudi letos 8 din, s svinčnikom pa 8,50 din. Naroča se pri upravi »Naše zvezde« v Ljubljani, Strelška ulica 12-11.

— Zeganje v Planici. Podružnica SPD v Račevah-Planici sporoča, da bo v nedeljo, 28. avgusta zeganje v Planici. Ob 10. sv. maša v Marijini cerkvi. Popoldne prijateljska planinska zabava. — Prijatelji in ljubitelji Planice vljudo vabljivi!

— Na meščanski šoli na Rakeku bodo popravni izpiti v torek, 30. avgusta ob 8. Vpisovanje v I. razred bo 1. septembra, v ostale 3 razrede pa 2. in 3. septembra, vedno od 8 do 12 in od 15 do 17. Vse ostalo bo razglašeno na šolski deski. — Na novoustanovljeni meščanski šoli v Domžalah bo vpisovanje v I. razred 2. in 3. septembra t. l. Učenci in učence, ki se nameravajo vpisati, naj prej izpolnijo prijavo za vpis, ki jo dobe v občinski pisarni, in jo kolkujejo s 5 din. Pri vpisu mora vsak predložiti poleg prijave še šolsko spravevalo, krstni list in potrdilo od davne uprave o višini vplačanega davka za odmero šolnine. Vsak plača pri vpisu 20 din za zdravstveni fond ter 5 din za dijaško knjižico in za izpisevalo. Vsi naj pridejo v spremstvu staršev. Natančneje o vpisu bo razglašeno na občinski deski.

Senzacionalni vefilim iz
španske državljanske vojne
Premiera KINO MATICA

Poslednji vlak iz Madrida

v glavni vlogi:
DOROTY LAMOUR
Ob 16., 19-15 in 21-15 uri

Ljubljana

1. Novi češkoslovaški poslanik dr. Lipa na oficelnem obisku v Ljubljani. Včeraj je z Bleda prispel v Ljubljano novi češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. minister dr. Lipa ter v spremstvu generalnega konzula češkoslovaške republike v Ljubljani g. St. Minovskega obiskal predstavnike naših oblasti, tako g. bana dr. Natlačena, škofa dr. Rožmana, divizijskega poveljnika generala g. Dodiča, mestnega župana dr. Adlešiča ter predsednika Trgovske zbornice g. Jelčina.

1. Operna pevka ga. Zinka Kunc-Milanova, ki je v minuli sezoni nastopala z največjimi uspehi v operi Metropolitana v New Yorku in pela na koncertih pod vodstvom slavnega dirigenta Toscaninija, bo gostovala v operi v soboto 3. septembra. Pela bo naslovno vlogo v operi Gioconda. Na ta edini nastop slavne pevke v naši operi že danes opozarjamo občinstvo.

1. Umetnostno-zgodovinsko društvo vabi udeležnike izleta v Benetke, da se zbere v soboto ponoči ob eni na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Skupen železniški voz je naročen. Odhod ob 1.34.

1. K. notici »Zopet motociklistična nesreča«, ki smo jo objavili v nedeljskem »Slovenecu«, dne 21. t. m., dodajamo sledeče in jo s tem popravljamo. Na motornem kolesu sta se peljala z Jožice proti Ljubljani F. H. in J. B., ki sta zadelo ob neko goso, ravno ko je hotela vstopiti v avtobus. Motociklista in gosa so bili močno poškodovani; motociklista je prepeljal v bolnišnico rešilni avto, ponesrečena gosa pa se je odpeljala v bolnišnico z avtotaksijem. Gospa, o kateri je govor, ni slaboumna, kakor nam je napačno poročal naš izvešitelj.

1. Vpisovanje na splošni obrtno nadaljevalni šoli na Vrtači za vaje iz frizere, frizerske, mesarske, pekarske, slaščičarske in vrtnarske obrti bo v nedeljo 28. avgusta od 10—12, 29. 30. in 31. avgusta pa od 13—15. Natančnejši podatki so na razglasni deski.

Primarij dr. Ješe

od 27. t. m. dalje

zopet redno ordinira od 11—13 ure

1. II. drž. meščanska šola v Ljubljani, Zgornja Šiška: Popravni izpiti bodo dne 30. in 31. avgusta. Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra. V I. razred se sprejemajo učenci in učenke, ki so brez slabe ocene dovršili IV. razred ljudske šole. K vpisu morajo učenci in učenke prinesiti: 1. potrdilo o plačanem davku, 2. zadnje šolsko izpisevalo in 3. pri vpisu v I. razred tudi krstni list. Brez potrdila o plačanem davku se ni mogoče vpisati! Podrobna navodila na šolski oglasni deski.

1. Popoldanske predstave v kinu Union. Od jutri naprej bodo v kinu Union zopet redno vse popoldanske predstave, tako da so s tem zopet upeljane prejšnje redne ure predstav: ob delavnih ob 16, 19.15 in 21.15; ob nedeljah in praznikih pa ob 15, 17, 19 in 21. Popolni vrstni red predstav velja sedaj že od sobotne premiere filma »Moč ljubezni« naprej.

1. Lepa, sortirana, kisla namizna jabolka kg 2.50, 3, 3.50 din. Fr. Kham, Kongresni trg 8.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 48; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Celje

c Vsem, ki so se prijavili na izlet ZZZ v Gorico in Trst, sporočamo, da odpelje avtobus izpred celjskega kolodvora točno ob 10 dopoldne v soboto 27. avgusta.

c Romanje na Sveto Goro pri Sv. Petru ob Sotli bodo tudi letos priredili Savinčani 5. septembra. Avtobusi bodo peljali iz posameznih krajev Savinjske doline ter skupno odšli ob 5. jutraj izpred celjskega kolodvora. Prijave za izlet sprejema podružnica »Slovenca« v Celju in Prosvetno tajništvo, Cankarjeva 4. Voznino, 40 din, je plačati ob prijavi.

c Fantovski odsek priredi s sodelovanjem deklishega krožka 5. septembra ob pol 9 zvečer v dvorani Ljudske posojilnice telovadno akademijo v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II.

c Glas iz občinstva. V nedeljo se bodo pričele v Celju prvenstvene nogometne tekme. Prosimo vodstva celjskih klubov, da opozorijo svoje nogometarje, naj pri nogometnih tekmah ne preklinjajo. Naj bodo vendar športniki mladini za zgled, ne pa v pohujšanje. — Obiskovalec nogometnih tekem.

KINO UNION

Danes ob 16, 18.30 in 20.30:
»Maneža« (Attila Hörbiger)

c Velika tatvina v Kvasovem foto-ateljeju. Ze tri dni se celjska policija trudi, da bi prišla na sled neznanca, ki se je v nedeljo, ko je g. Kvas odpotoval po službenih opravkih s svojim avtomobilom iz Celja, vtihotapil v foto-atelje na Dečkovem trgu. V foto-ateljeju sta delala pomočnik in pomočnica. Ker so vrata vedno odprta, se je tat prav lahko prikradel v temnico, kjer je razbrskal vse in prišel do blaginje, kamor je g. Kvas dajal svoje prihranke. V blaginji je bilo 14.668 din gotovine, katero je tat pobasal do zadnjega facka. Vzel je tudi 3 hranilne knjižice, eno od Hranilnega in posojilnega društva v Celju, dve od Ljudske posojilnice, v skupni vrednosti 20.000 din. Skoraj gotovo je, da je tat poznal lokal in je morda prišel po moderne aparate, pa je naletel na blaginjo, ki mu je še bolj ugajala. Tatvino so opazili šele v ponedeljek zjutraj in jo prijavi celjski policiji. Dosedaj je tatvina še nepojasnjena in zagonetna, vse pa z gledi, da bo krivica težko ujeti. Hranilne knjižice so vinkulirane, zaradi česar se tat ne bo mogel z njimi okoristiti. Celjska policija skrbno preiskuje zadevo in je že aretirala nekoga 20 letnega fanta iz Vojnika, katerega je osumila tatvina, morala pa ga je zaradi pomanjkanja dokazov izpustiti. Policijski agenti so preiskali tudi več stanovanj, kar pa ni razčistilo zagonetne tatvine. Preiskava je bila tudi na Oplotnici in v Novem mestu. Za g. Kvasa je tatvina hud udarec, saj je ves denar težko prislužen prihranek varčevanja skrbnega in podjetnega fotografa. Upamo, da bo policija kmalu razkrinkala zagonetno tatvino in ujela tatu.

Hrušica pri Ljubljani

Fantovski odsek v Hrušici priredi v nedeljo 4. septembra svojo popoldansko telovadno nastop skupno z Dekliskim krožkom. Po telovadbi bo prosta zabava na društvenem vrtu. — Vsi lepo vabljivi!

Maribor

m Državna realna gimnazija. Vpisovanje v I. razred drž. real. gimnazije v Mariboru bo 5. septembra od 8—11. Za vpisovanje v ostale razrede veljajo navedbe v izveščju. Brez vseh potrebnih listin ne bo mogel biti vpisan nihče. Otvoritvena služba boža bo 12. septembra ob 8 v stolnici. Po sv. maši se zberejo učenci v svojih učilnicah.

m Zadnji letošnji izlet v Marjino Celje priredi mariborski Putnik z avtokarom dne 7. in 8. septembra. Vožnja velja 200 din.

m Tretji električni kabel položen. Maribor je dobil včeraj svojo tretjo glavno električno zvezo z transformatorsko postajo v Radvanju. Prva zveza čez Dravo je v Melju po prostoletu, druga je izpeljana po kablu čez glavni most, tretjo pa so sedaj položili čez dravsko brv v Koroskem predmestju. Kabel so polagali od ponedeljka do včeraj ter je bilo zaposlenih pri delu 70 delavcev.

m Na drž. I. deklishe meščanski šoli v Mariboru bo vpisovanje v vse razrede dne 1., 2. in 3. septembra, vsakokrat od 8—12. V prvi razred se vpišejo učenke, ki so dovršile 4. razred ljudske šole brez slabe ocene, ali ki so dovršile kak višji razred, če nimajo več kot 14 let. Vsaka učenka prinese s seboj zadnje letno spravevalo in davčno potrdilo o višini davkov, novinka še krstni list, učenke izven mariborske občine pa še tudi nekolkovano potrdilo svojega občinskega urada. Popravni izpiti završnega izpita bo dne 31. avgusta, vsi ostali izpiti pa 5. septembra, vsakokrat od osmih dalje.

m Likvidacija Privredne zadruge. Jutri, v soboto, bo ob 15 v restavraciji Dalmacija na Meljski cesti izredni občni zbor Privredne zadruge v Mariboru, na katerem so na dnevnem redu naslednje točke: 1. poročilo načelstva o vzrokih likvidacije; 2. imovinsko stanje zadruge; 3. volitev likvidatorja in slučajnosti. — Ako ne bo navzočih zadostno število članov, se vrši 14 dni kasneje (10. septembra) ponovni občni zbor, ki je sklepen ob vsakem številu navzočih članov. — V zvezi s tem smo tudi izvedeli, da se je »ravnatelj Rože, dosednji glavni vodja Privredne zadruge, preselil v Zagreb, kjer namerava nadaljevati s svojim »zadružnim« delom v »pride« članstva. Iz Zagreba tudi že prejemajo dosednji člani Privredne zadruge v Mariboru obvestila, da so sprejeti kot člani »Zagrebačke zadruge« ter vabila, da lepo naprej plačujejo članarino...

m Umrl je po daljši bolezni železniški uradnik v p. g. Josip Črnc. Blagega pokojnika, ki je bil splošno spoštovan in priljubljen, bodo položili jutri, v soboto, ob pol 5 popoldne na magdalenskem pokopališču na Pobrežju k večnemu počitku. Naj počiva v miru, žalujemo naše sožalje!

m Železniška nabavljalna zadruga se osamosvoji. Med mariborskim članstvom Nabavljalne zadruge železniških uslužbencev v Ljubljani se je pojavil pokret za osamosvojitve. Ljubljanska centrala ima sedaj v Mariboru močno podružnico z okroglo 3000 člani, ki bi lahko samostojno zelo lepo uspevala. Osamosvojitve se bo izvršila v teku enega leta. Hkrati bo Nabavljalna zadruga želez. uslužbencev gradila v Mariboru svojo lastno trgovsko hišo. V ta namen je kupila od kinopodjetnika g. Valjaka v Cufovi ulici večjo parcelo za 226.800 dinarjev. Na njej bo zgradila dvonadstropno poslopje s trgovskimi lokali, pisarnami in skladišči.

m Dijaški kuhinji v Ormožu je podaril dr. Anton Hrovat, primarij v Ormožu, 160 din namesta cvetja na krsto rajnega mag. phar. Orožna, lekarnarja v Ptuj. Zvestemu prijatelju revnega dijaštva se odbor najlepše zahvaljuje.

m Izpraznjevanje greznice. Mestno poglavarstvo razglašja: Kljub prepovedi se množijo primeri, da zajemajo vozovi iz okolice brez pnevmatičnih aparatov fekalije iz greznice v mestnem okoliščju. Mestno poglavarstvo opozarja vnovič na prepoved zajemanja fekalij. Tudi ne smejo vozovi brez pnevmatičnih naprav voziti iz dežele v mesto. Predstojništvo mestne policije bo vsakega hišnega posestnika in lastnika vozil, ki se proti gornji naredbi prekrši, naznanilo ter bo strogo kaznovan.

m Snežni prestrezniki. V izogib vsakoletnim nesrečam zaradi s streh padajočega snega in v svrhu nemotenega prometa na hodnikih in ulicah, je odredilo mestno poglavarstvo mariborsko namestitev strešnih snežnih prestreznikov. Tozadevni razglas in seznam ulic sta na razpolago v pisarni Društva hišnih posestnikov, v sobi 4 mestnega gradbenega urada in sta pritrjena na mestni uradni deski.

m Dolgo iskanega tihotapea so prišli. Na železniški postaji v Tezmem sta včeraj aretirala orožnik in finančni stražnik krojařnja Petra Galiča v trenutku, ko je hotel prestopiti v osebni vlak proti Zidanemu mostu. Pri Galiču so našli 292 vžigalnikov in 99 paketov igralnih kart. Galič je že star znan tihotapec, katerega so že večkrat ujeli, vendar je bil vedno tako previden, da se je znal izmuzniti oblastem.

m Najdena ura. V Vetrinjski ulici je bila najdena možna zapetna ura. Lastnik jo dobi v trgovini Cirilove tiskarne na Koroski cesti 5.

m Velika razprava bo danes dopoldne ob 9 v sobi št. 53 pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Zagovarjala se bosta zakonca Anton in Marija Pongrac s Planine nad Slov. Bistrico, ki sta obtožena, da sta dne 28. oktobra lanskega leta umorila 84 letnega očeta Antona Pongraca iz pohlepa po posestvu.

Lesce

V nedeljo popoldan je umrl v Lescah na Gorenjskem daleč naokoli znani kovač g. Andrej Kapus. S svojo pridnostjo si je naredil lep dom v Lescah. S svojim talentom za kovaški obrt si je pridobil splošno spoštovanje tudi izven domače okolice. Leta 1910 je bil v Parizu na svetovni obrtni razstavi odlikovan z zlato svetinjo. Zadnje čase je delal bolj na polju. Bil je vedno v katoliških vrstah. Njegova radodarnost do revežev in potrebnih je bila znana. Posebno je bil vesel, ko je pred 10. leti pel njegov sin novo sv. mašo. Počivaj v miru. Žalujemo naše iskreno sožalje!

Jesenice

Božat srečolov. V nedeljo popoldne bo v prostorih 1. delavskega konsuma božat srečolov Vincencijeve konference v korist jeseniških revežev. Dobitki, ki so jih podarili v ta namen dobavitelji konsumu ob priliki 40 letnice konsuma in tudi drugi jeseniški trgovci in obrtniki, so deloma razstavljeni v konsumu. Srečke bodo po 2 dinarja. Nekaj dobitkov je vrednih po več sto dinarjev.

Dol. Logatec

Prostovoljna gasilska četa v Doljem Logatcu kaj pridno napreduje v dramatičnem pogledu. Minulo sezono je uprizorila štiri prav dobro uspele predstave, ki so bile tudi dobro obiskane. Sedaj pa je zopet na delu. Tako uprizori v nedeljo, dne 28. avgusta ob 8 zvečer, na prostem na vrtu g. Mulleya nad vse priljubljeno Finčarjevo narodno igro »Divji lovec«. Kljub obilnim stroškom so cene zelo nizke, zato še posebno vabimo vse prijatelje lepih predstav kakor tudi prijatelje gasilstva k obilni udeležbi.

Inozemski zastopniki in potniki

Vprašanje inozemskih trgovskih potnikov je vzbujalo že v prejšnjih časih upravičeno kritiko tako public kot trgovcev in vsi naravno naših domačih potnikov. Vendar pa so vsa tozadevna prizadevanja, da bi se napravil red, zlasti ker so ti potniki na drobno prodajali blago, ostala kolikor toliko brez uspeha.

V zadnjih mesecih pa je vprašanje dobilo docela drugačno sliko. S prikličenjem Osmarke Nemčiji se je začela arizacija avstrijske trgovine, ki je bila v veliki meri v rokah nearijcev. Ta trgovina je imela znatne trgovske interese tudi v naši državi, kamor so vedno zahajali nje potniki, med njimi naravno tudi mnogo nearijcev. Za te se je položaj bistveno izpremenil in naravno so začele arizirane trditve nastavljači druge zastopnike in potnike. Pri tem se pa opaža dostikrat, da takih zastopstev ne poverijo našim ljudem, ampak da prihajajo novi ljudje s severa na že obdelano polje in pri tem z lahkoto uberejo sadove prejšnjega dela. Zaradi tega bi bilo nujno potrebno, da se zastopstva poverijo našim ljudem. Ni to noben gospodarski nacionalizem, kakor ga mnogokje drugje uganjajo, ampak naravna samobramba in skrb za naše ljudi, katerim je treba dati zasluzko. Mislimo, da tudi drugi podjetniki sami razumejo, da ne morejo obdelovati našega trga

z novimi silami iz inozemstva, ampak da si morajo vzeti v ta namen naše ljudi. Da je temu tako, dokazuje članek, ki je nedavno izšel v »Breitauer Neueste Nachrichten«, kjer priporoča pisec nemškim trditvam, da si najamejo potnike in zastopnike v balkanskih državah iz vrst tamošnjih ljudi.

V zvezi s tem je zanimiva informacija, ki jo je prejel zagrebški gospodarski dnevnik »Jugoslavanski Lloyd«, kjer pravi, da je vest o tem, da nemške trditve, ki so odvzele svoja zastopstva v naši državi nearijcem, ne poverja svojih zastopstev našim ljudem, ampak pošilja sem nemške državljane in jih postavljajo za svoje zastopnike. Informator Lloyd pravi, da je ta vest tendenciozna ter pravi nadalje, da zaradi izpremenjenih razmer prihajajo sem in tja k nam posamezni zastopniki nemških trditv, toda samo začasno zaradi popolnoma poslovnopravnih razlogov, dočim se istočasno pri nas zaposleni nemški državljani v daleko večjem številu vračajo v domovino. Nemška konjunktura ne dovoljuje izvoza ljudi v inozemstvo, ker vlada veliko pomanjkanje osebja.

Lloyd sam pripominja k tem informacijam, da ima i nasprotno informacije.

Doig vlog pri hranilnicah

V juliju 1938 so po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani narasle skupne vloge pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah za 21.494.720 din na 1.094.884.800 din. Vloge na knjižice so narasle za 2,8 milij. na 637.673.969 din, vloge v tekočem računu za 18,6 milij. na 457.210.830 din.

Vloge na knjižice so narasle pri 7 hranilnicah, vloge v tek. rač. pri 10, skupne vloge tudi pri 10 hranilnicah. Število vlagateljev na knjižice je naraslo pri 7 hranilnicah, v tek. rač. pri 10, skupno število vlagateljev pri 7 hranilnicah in znaša 133.956, torej nekaj manj ko 30. VI. 1938. Celotna slika gibanja vlog pri hranilnicah je torej zelo ugodna in dokazuje, da se zaupanje v hranilnice in denarne zavode stalno dviga, kar se kaže zlasti pri novih vlogah.

Slinavka in parkljevka v naši banovini

Iz poročila o živalskih kužnih boleznih v območju dravske banovine z dne 10. avgusta je poznati, da so s slinavko in parkljevko okuženi naslednji kraji:

Okraj Laško: Pleske, občina Hrastnik-Dol 1 dvorec; Loke, občina Trbovlje 1 dvorec.

Okraj Lendava: Mostje, obč. Genterovci 32 dvorcev (v prejšnjem izkazu za 25. julij tudi 32 dvorcev); Mostje-kolonije 3 (3) dv.; Radmožanci, obč. Genterovci 7 (3) dv.; na novo Kamovci, obč. Genterovci 1 dv. in Dobrovnik 6 dvorcev.

Okraj Radovljica: V prejšnjem izkazu za 25. julij je bila zabeležena okužitev le v 1 dvorcu v Lescach, najnovejši izkaz navaja še 50 dvorcev v Bohinjski Bistrici in v Bregu (ob. Breznica) 3 dv. in v Vrbi (ob. Breznica) tudi 3 dvorcev.

★

Stanje naših kliringov. Po podatkih Narodne banke v bila dne 22. avgusta 1938 stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeru s stanjem za 15. avgust):

Aktivni kliringi: Italija stari kliring 5.113.836 (-464.462) lir, novi kliring 102.701.474 (-1.360.037) din, Nemčija 15.786.698 (+ 375.722) mark, Poljska 10.070.638 (+ 319.204) din, Bolgarija redni 1.592.594 (- 28.461), turistični 570.364 (+ 281.490), Turčija 14.923.390 (+ 311.550) din, Španija 2.908.913 pezeta.

Pasivni kliringi: Švica 5.421.460 (- 72.255) frankov, Češkoslovaška 164.445.133 (- 24.350) kron, Belgija 2.926.857 (+ 9.024) belg., Romunija 8.497.344 (- 356.878) din in Madžarska 42.206.615 (+ 2.816.111) dinarjev.

Dodatno k temu poroča agencija Jugoslovanski kurir iz Beograda, da je italijanski zavod za trgovino z inozemstvom izplačal znesek 5.113.836 lir, toda naša Narodna banka se ni izvršila nalogov. Zato mora naša Narodna banka likvidirati vse neizvršene naloge. Sredstva so zagotovljena. Likvidacija salda, ki je ob začetku sankcij znašala okoli 50 milij. lir, je bila izvršena večinoma z državnimi nabavami v Italiji. Tako bo naš stari kliringi aktivum v Italiji, ki je toliko časa tudi neugodno vplival na razvoj naših trgovinskih odnosov z Italijo, izginil.

★

XIII. mednarodni kongres aktuarjev bo v Lucernu 1940. Naše združenje aktuarjev kraljevine Jugoslavije je že dobilo vabilo za sodelovanje. Prejšnjega kongresa aktuarjev, ki je bil l. 1937 v Parizu, se je udeležilo tudi mnogo aktuarjev iz naše države.

Investicijsko posojilo mesta Zagreba. Kot znano je lani najela zagrebška mestna občina 30 milij. din posojila pri Drž. hipotekarni banki na 10 let po 7%. Sedaj je izdelan končni načrt za porabo tega zneska: 14,6 milij. gre za gradbo šolskih poslopj, 3,0 milij. din za nakup posestev za nove šole, 2 milij. za gradbo otroškega zavetišča, 2,6 milij. za zgradbo uprave policije, 0,25 milij. za dovršitev zgradbe šole za zračno

obrambo, 1 milij. za zdravstvene ustanove, 0,2 milij. dinarjev za ureditev Krešimirovega trga pred zgradbo Trgovske akademije, 0,5 milij. za gradnjo novih vodovodov in kanalov, 1,2 milij. za zgradbo sejmišča, 1 milij. za nove trošarinske mitnice, 2 milij. za uradno hišo mestnega poglavarstva, 0,25 milij. za nabavo mestne tehtnice, 1,4 milij. pa je rezerviranih za stroške posojila in obresti.

Jesenski velesejem v Ljubljani bomo imeli letos od 1. do 12. septembra. Prireditelj bo obsegala celo vrsto kulturnih in gospodarskih razstav, ki bodo zavzemale okrog 40.000 m² prostora. Največja izmed teh razstav bo mednarodna razstava fotografije in filma. Zato bo fotografiska razstava gotovo vedno polna obiskovalcev. Fotografijo bo izpopolnjeval še film. Fotografiji sami in amaterji bodo samo pridobili, če si bodo to razstavo ogledali. Klub neodvisnih likovnih umetnikov bo podal umetnostno razstavo. Pri vsem tem pa seveda ne bo manjkalo razstav raznih industrijskih in obrtniških proizvodov, med njimi tudi slavno znana razstava pohištva. Nadalje bo razstava aeroplanov, vzoren sadni vrt. Dne 1. in 2. septembra bo razstava plemenskih psov. Posebno velika bo razstava poljedelskih strojev, avtomobilov, motornih koles, radio-aparatur in pa razstava živilske industrije, ki bo nudila na poskušnjo dovolj najzbranejših stvari. Harmonika je postala naš splošni narodni instrument, saj imamo že močne zbere mladinskih harmonikarjev, medtem ko je bila harmonika prej dosegljiva navadno šele odraslim fantom. Jugoslovanski harmonikarji se bodo udeležili jugoslovanske prvenstvo v nedeljo, dne 11. septembra. Na vinskem oddelku velesejma bo pripravljeno lepo zabavišče. Tamkaj bodo koncerti, ples, variete s prvovrstnimi atrakcijami in najrazličnejša ljudska zabavišča. Ne zelnih ima vsak obiskovalec polovico vozno. Na odhodnih postaji naj poleg cele vozne karte do Ljubljane kupi še železniško izkaznico za 2 din. Na velesejmu bo dobil velesejemsko legitimacijo in potrdilo o obisku, nakar bo imel brezplačen povratek. Potovanje v Ljubljano je dovoljeno od 27. avgusta do 12. septembra, povratek pa od 1. do 17. septembra.

Izvoz lesa. Izvoz lesa iz držav, ki so združene v evropski konvenciji za les, se letos razvija zelo neugodno. Kontingent za prvo polovico leta je znašal 3,38 milij. standardov, od tega je bilo stvarno dobavljenih le 27%. Najslabše sta se odrezali Rusija in Finska, najboljše Češkoslovaška. V odstotkih končnoveljavni kontingentov za 1938 je znašal izvoz iz tehle držav: Finska 24, Rusija 14, Švedska 14, Poljska 41, Romunija 37, Letonska 46, Češkoslovaška 58 in Jugoslavija 40%.

Dolenjsko, d. d., za lesno industrijo, Karlovec. Bilanca za 1937 izkazuje pri glavnici 0,5 in bilančni vsoti 13,3 milij. din, čistega dobička 1.832 din, zato se izguba iz prejšnjih let poveča na 1,12 milij. din.

Jugoslovanski Shell v Zagrebu. Bilanca za 1937 izkazuje pri glavnici 100,0 bilančni vsoto 321,4 (317,5) milij. din in čistega dobička 1,2 milij. zaradi česar se izguba iz prejšnjih let zmanjša na 7,05 milij. din.

Nova delniška družba. V trgovinski register na Sušaku je bila vpisana delniška družba Transitzina prometna d. d. z glavnico 6 milij., od česar je že vplačanih 0,75 milij. din. Člani uprave so Zvonimir Richtman, Ivan Kolombo in Vitomir Richtman.

V jeseni bo na velesejmu spet veliko nagradno žrebanje. Že spomladansko brezplačno nagradno žrebanje na velesejmu je zbudilo obilo zanimanja. Zato se je velesejmska uprava odločila, da pripravi tudi obiskovalcem jesenskega velesejma od 1. do 12. septembra nagradno žrebanje z bogatimi darili. Vsak obiskovalec velesejma, izvenšši oni s permanentno ljubljansko legitimacijo, je brezplačno deležen žrebanja. Odtirga naj samo kupon vstopnice, napiše nanj svoje ime in ga vrže v pripravljeno zapечатeno šaro. Ob navzočnosti notarja g. dr. Krevla bo 12. septembra popoldne na sejmišču javno žrebanje. Darila so bogata in tudi številna: motorno kolo (Vok, Ljubljana), 5 ceveni radio-aparat Super Ingenel (Tehnik Banja, Ljubljana), pogrezljiv šivalni stroj (Vok), 30 prvovrstnih damek in moških koles (Tribuna, Rebolj in drug, Splošna trgovska družba, H. Sutt-

ner, Vok). Vsekakor prijetno presenečenje obiskovalcem jesenskega velesejma, ki bo bogato založen z zanimivimi razstavnimi gradivom.

Število podjetij na področju zagrebške Trgovinsko-industrijske zbornice je lani naraslo od 8553 na 8763. Najbolj je naraslo število posamičnih trditv: od 4699 na 4776, in sicer v trgovini od 4318 na 4446, nadalje je naraslo število javnih trgovskih družb od 659 na 663, komanditnih je bilo 149 (l. 1936 872), delniških družb 873 (872). Število zadrug je naraslo od 2173 na 2302, od tega kreditne od 1038 na 1071, nabavljalne od 468 na 483. Število konzumnih zadrug je ostalo nespremenjeno, dočim je naraslo število drugih zadrug od 571 na 653.

Jesen se bliža

Štatejska gospodarska razstava. S prikličitvijo Osmarke Nemčiji je dobil graški sejem, ki je bil doslej skromna ustanova, novo nalogo in cilje. Letošnja razstava bo prirejena v večjem obsegu in bo trajala od 17. do 25. septembra, pokazala pa bo predvsem štatejsko gospodarstvo. Za obiskovalce ugodnosti na železnih.

Novo tvornice v Angliji. V letu 1937 je bilo v Angliji zgrajenih 541 novih tvornic s 46.700 delavci (1936 542 tvornic s 49.500 delavci). Nadalje je bilo lani povečanih tvornic 237, zaprtih pa 361. Največ novih tvornic je v Londonu, nadalje v severozahadni in Srednji Angliji.

Odlog plačil je dovoljen Kmečki posojilnici za župnijo Dobovo pri Brežicah, r. z. z. n. z., za 6 let od 1. julija 1938 dalje za dolgove, nastale do dne 15. novembra 1937, obrestna mera 2% brutto.

Likvidacija. Hmeljarna, I. jugoslovanski zavod za vkladanje in konzerviranje hmelja, r. z. z. o. z. v Zalcu.

Fotografske serije so v dobi cenjenih malih formatov eno izmed najbolj priljubljenih področij amaterske fotografije, vsaj drugod, če ne pri nas. To je v dejanje spreminjena stojna fotografija, fotografija, ki se približuje kinematografiji. Poseben pomen ima v rokah človeka, ki je vajen delati sistematično. Dve prekrasni fotografijski seriji: Jeseničana Slavka Smoleja o metamorfozi svilo-prejca, in Ljubljanačana dr. R. del Cotta, predsednika Fotokluba Ljubljane, studija iz otroškega življenja, bosta na fotografiski razstavi na Ljubljanskem velesejmu zbujaali prav gotovo splošno občudovanje in odprli naši umetniški in znanstveni fotografiji novo dobo. Jesenski Ljubljanski velesejem bo od 1. do 12. septembra.

Ponudbe pri državnih lietacijah v nemških markah. Finančni minister je izdal odlok, po katerem morejo državne ustanove sprejemati ponudbe za blago nemškega izvora tudi v nemških markah. Pri tem pa morajo upoštevati za marko tečaj 15 din. Nadalje mora dati Narodna banka za vse dobave z vrednostjo nad 2000 mark svoj pristanek.

Proizvodnja sladkornja. Po vestih iz Beograda se bo začela letošnja sladkorna kampanja že okoli 10. septembra. Proizvodnja bo letos zelo znatna in bodo na koncu kampanje preostale gotovo tudi velike zaloge do novega pridelka, odnosno nove proizvodnje.

Borza

Dne 25. avgusta 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen 237,20—238,80. — Nemški čeki so ostali neizpremenjeni ter so beležili v Ljubljani 14,40—14,60, v Zagrebu 14,40—14,60, v Beogradu 14,8965—14,5969. Nadalje so beležili v Zagrebu za sredo septembra 14,30—14,50, za konec septembra 14,35—14,55, za sredo oktobra 14,40—14,60.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.745.788 din, v Beogradu 3.171.000 din. V efektilh izkazuje Beograd 569.000 din prometa.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2380,16—2394,76
Berlin 100 mark	1742,03—1755,91
Bruselj 100 belg.	733,65—738,72
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	211,98—214,04
Newyork 100 dolarjev	4316,63—4352,95
Pariz 100 frankov	118,72—120,16
Praga 100 kron	149,93—151,03
Trst 100 lir	228,04—231,13

Bloške novice

Brezmotorni letalci so dobili letos na hribu Vidmu za farno cerkvijo krasno poslopje jadralske šole, ki je najmoderneje urejeno. Poleg tega poslopja je tudi velik nov hangar, ki ima prostora za 12 aparatov. Letos je sicer ta lepi šport, ki ga gojijo ljubljanski dijaki na Blokah že celo leto, v nekaki prehodni dobi, drugo leto pa bo vsa organizacija na novo urejena in upati smemo, da bodo dosegli naši jadralci še lepše uspehe kot prejšnja leta. — Poleg letalcev pa kaže precej živahno gradbeno delavnost tudi občina, ki je zdaj na novo uredila predvsem nekaj poti in renovira staro poslopje nekdanje ljudske šole, kamor mislijo potem baje prenesti občinski urad. Na novo je zdaj urejeno tudi župnišče, kamor se bo preselil novi župnik g. Hren.

Curih, Beograd 10, Pariz 11.9425, London 21,30, Newyork 436,375, Bruselj 73,625, Milan 22,96, Amsterdam 238,75, Berlin 174,90, Dunaj 30, Stockholm 109,825, Oslo 107,05, Kopenhagen 95,10, Praga 15,05, Varskava 82,25, Budimpešta 86,50, Atene 395, Carigrad 3,50, Bukarešta 325, Helsingfors 9,995, Buenos Aires 112.

Vrednostni papirji

Ljubljana, Drž. papirji: 7% invest. posojilo 99—100, agrarji 62—63, vojna škoda promptna 484—486, begluške obveznice 93—94, dalm. agrarji 92,93, 8% Blerovo posojilo 98,50—99,50, 7% Blerovo posojilo 93,50—95, 7% posojilo Drž. hip. banke 99,100. — Delnice: Narodna banka 7,200—7,300, Trboveljska 175—180.

Zagreb, Drž. papirji: 99—100, agrarji 62—63, vojna škoda promptna 484—485,50, begl. obveznice 92,50—93,25, dalm. agrarji 91,50—92,25, 4% sev. agrarji 61,50—62, 8% Blerovo posojilo 98,50—99,50, 7% Blerovo posojilo 94,50—95 (95), 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar. — Delnice: Narodna banka 7,250 denar, Privilegirana agrarna banka 230 den., Trboveljska 174—175 (174), Tov. sladkornja Bečkerek 600 blago, Osješka livarna 180 den., Dubrovačka 350 den., Jadranska plovnica 350 den., Oceanica 770 blago.

Beograd, Drž. papirji: 7% invest. posojilo 99,50—100, agrarji 62,50—63, vojna škoda promptna 484—484,25, (484), begluške obveznice 92,50—93, dalmatinski agrarji 91,50—92 (91,75), 4% sev. agrarji 61,25 denar, 8% Blerovo posojilo 98,25 denar, 7% Blerovo posojilo 93,75—94,25, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar (100), 7% stab. posojilo 98 denar. — Delnice: Narodna banka 7,275—7,300, Priv. agrarna banka 233,50—235 (235).

Žitni trg

Novi Sad. Oves, bč. erem. slav, novi 125—127,50. — Ječmen, bač., erem., 64—65 kg 142,50—147,50. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Metliki 16. avgusta. Prigoni živine je bil slab, ker je bil prepovedan za živino iz savske banovine, zaradi slinavke in parkljevke, ki se pojavlja v savski banovini. Cene: Voli I, 5, II, 4, III, 4 din za kg; druga živina je šla na čez, tako da so bile krave 800—2000, junci po eno leto stari 1000 do 1200, dve leti stari 1400—1800 din. V splošnem se je opazilo na živini, da trpi na pomanjkanju hrane, ker je bila vsa bolj suha. — Teleta I, 5, II, 4, III, 3 din za kg žive teže. Prašiči I, 8, II, 7,50, III, 6,50 din za kg žive teže. Prašičari za opitaj stari po 6 mesecev komad 250—290, prašički mali po 1 mesec stari 100 din komad. Tudi pri prašičih se je opazilo malo blaga in se dobre cene samo, ker ni bilo konkurence iz Hrvaške.

Živalski sejem v Senci (okraj Brežice) 16. avgusta: Cene: Voli 4,50—6, krave 4—5, junci 4,50 do 5,50, telice 4,50—5,50, biki 4,50—5, ovce 3—4, debele evinje 8—10 din za 1 kg žive teže. Mladi pukeji 160—200 din za glavo.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Vačah pri Litvi dne 16. avgusta t. l. Krave za plemo 4,50 din, krave za meso 4, telice za plemo 5, telice za meso 4,50, biki za plemo 5, biki za meso 4,25, voli 5 din, teleta 6, ovce 3,50, svinje za plemo 6, svinje za meso 8, mrjanci za plemo 8, mrjanci za meso 7, svinjice za plemo 10, kokoši 10, race 10, gosi 10, purani 12 din za kilogram žive teže. — Pšenica 150 din narjav, rž 125, ječmen 125, soršica 100, oves 100, lan 300 din, koruza 125, proso 200, ajda 200, fižol 175, grah 200, krompir 100, seno 50 din za 100 kg. — Semenska repa 10 din, semenski koren 8, krmaska pesa — seme 12, deteljno seme 10 din za kilogram. — Mleko 1,50 din za liter.

Hmelj

Stanje hmelja v Srednji Evropi. Iz poročila srednjeevropskega hmeljskega urada v Zalcu je bilo stanje hmeljskih nasadov dne 22. avgusta naslednje: Avgustovo vreme je zelo koristilo rastlini. Vseposod pričakujejo izobmo letino po kakovosti. Glede količine pravi poročilo, da bo znašal pridelek v Zalcu in Roudnicah okoli 15% manj kot lani. Iz Nemčije poročajo deloma o večjem, deloma pa tudi o manjšem pridelku. Poljska pričakuje izredno dobro letino, dočim bo jugoslovanski pridelek zaostajal za lanskim za okoli 30%.

Nova maša. Na praznik dne 15. avgusta je daroval v tukajšnji farni cerkvi svojo prvo sv. mašo g. p. Ambrozij Frole s Strmice pri Lužarjih. Pridigal mu je domačin g. dr. Alojzij Tomec, ravnatelj Salezijanskega mladinskega doma. Ker so podobne slovesnosti pri nas kaj redke, čeprav imamo precej študentov, je razumljivo, da je bilo pri tej novi maši zelo dosti ljudi, ki so prišli od blizu in daleč in tako dali lepemu prazniku še večji poudarek.

Letošnji pridelek na polju je v primeru z drugimi leti še kar zadovoljiv. Zelo slabo pa je sadje in po nekaterih vaseh so vrtovi popolnoma prazni, tako da še otroci ne bodo imeli v jeseni svojega veselja. Sicer je pa pri nas prav malokatero leto ugodno za sadje, ker je zaradi velike nadmorske višine bolj rezko podnebje in cvetoče drevje kaj rado pozebe.

Kulturni obzornik

Francoska akademija je odlikovala francoski prevod Jurčičevega »Kozjaka«

V našem podlistku smo že 14. junija objavili razgovor s prevajalcem Jurčičeve povesti »Jurij Kozjak« G. Kolednikom ter smo ob tej priliki tudi navedli, da je povesti pisal uvod sam dosmrtni tajnik francoske akademije g. Georges Goyau, poudarjajoč njeno lepoto kot mladinske knjige. Toda še v posebnem pismu je izjavil, da bo skušal dobiti za to knjigo nagrado same akademije, kar smo tudi omenili v dotičnem razgovoru. Te dni pa je g. Georges Goyau pisal prevajalcu Jurčičevega »Kozjaka« G. Koledniku pismo, v katerem javlja dobesedno: »Vesel sem, da vam lahko javim, da je Akademija poklonila v okviru nagrad za francoski jezik odlikovanje Vaši lepi knjigi.« Dosedaj ima prevajalec samo to vest; kakšno pa je to odlikovanje (une medaille), še ne ve.

Tako je slovenska knjiga v francoskem prevodu Slovenca dobila pri francoski Akademiji znatnosti in umetnosti odlikovanje, kar je gotovo velik uspeh prevoda, pa tudi slepe knjige. S tem ji je zagotovljeno, da se bo knjiga razširila po Franciji ter tako nosila slavo slovenskega imena ter zgradbo iz slovenskih krajev širom Francije in vsega sveta. Knjiga je namreč tudi v prevodu ohranila vse kolorit naše Dolenjske in celo imena slovenska z razlago, ki bo poučevala tujce o naši mili domovini. G. Koledniku moramo na uspehu samo čestitati, da je spravil slovensko knjigo v

svetovni pregled ter je tako storil za domovino veliko delo.

Kakor vemo, je knjiga v prevodu posvečena stikemu samostanu ob njegovem jubileju. Ob tej priliki omenjamo, da je bil tudi gost tega samostana francoski profesor Albert Bleu, ki se je te dni vrnil v Francijo ves navdušen nad lepoto Dolenjske in Slovenije sploh. Iz Francije je poslal pismo, v katerem pravi, da je »nekončno vesel, da mu je bilo dano spoznati stiški samostan in njegovo okolico« ter da bo napisal več člankov o Slovincih in o Sloveniji, ki jih svet vse premalo pozna.

Veseli moramo biti vsakega uspeha, ki ga dosežemo v tujini, zlasti pa v Franciji, katere jezik je resnično svetoven. Prevod »J. Kozjaka« pa pripravljamo vsem našim dijakom za pomožno berilo, kako je prevajatelj iz slovensčine v francoščino ter je zato najkoristnejši pripomoček k njihovu študiju. Zdej, ko se bodo zopet začele šole, jim ga znova priporočamo, saj se dobi tudi pri nas za malo ceno.

Jugoslovanski biseric. — Ta revija za slovenske turizem, ki izhaja v Mariboru pod uredništvom turizma znanega turističnega pisatelja dr. Frana Mišiča, se je v zadnjih letih zelo lepo uveljavila ter moramo prav njej pripisati veliko uspeha za razmah turizma v naših krajih. Ta revija prinaša namreč poleg v slovenskem jeziku tudi sestavke v svetovnih jezikih, v francoščini, angleščini, italijansčini, pa tudi v srbohrvaščini in tako vrši odlično propagando, ki toliko bolj uspeva, v kolikor je revija tudi z grafične strani odlično delp. V letošnji dvojni številki 1-2, se na uvodnem mestu spominja 20 letnice osvojenosti Maribora s sliko generala Maistra (v slovensčini)

ter v treh člankih, posvečenih Mariboru in okolici (v angleščini, nemščini in slovensčini). Nadaljnji članki v raznih jezikih so posvečeni Rogški Slatini in njenemu zgodovinskemu razvoju, Dobrnškemu gradu, pokrajini v Laškem, Ljubljani, Bledu in kraljestvu Zlatogora, Savi Dolinki, trgu Mozirju, izprehodu v gore, Logarjevi dolini, Dravski dolini, Slatini Radenci, Čateškimi toplicam, Sv. Bolfenku nad Mariborom, Vurbergu itd. — Odlično turistično revijo v evropskih jezikih in lepi opremi z mnogimi ilustracijami priporočamo. Stane letno 60 din.

Nov prevod iz slovensčine v slovaščino. Pesnik Koloman Geraldini je v »Slovenskem hlasu« z dne 24. t. m. priobčil novi prevod pesmi Janka Glaserja »Samac« ter s tem pomnožil zgledje iz pripravljene zbirke o slovenski moderni liriki. Zelimo mu, da bi jo čimprej mogel dokončati.

Naša Češkoslovaška. Včeraj smo posvetili nekaj besed jugoslovanski številki slovaškega književnega časopisa »Slovensky Pohľad«, danes pa imamo pred seboj češkoslovaško številko sarajevskega mesečnika »Pregled«, ki ga urejeteja znani prevajalec iz češkoslovaške književnosti dr. Jovan Kršić in Todor Kršić. Uvodno besedo je napisal sam urednik dr. Kršić, ki je poudaril vse vezi, ki vežejo Jugoslavoane s Čehoslovaki ter se izrazil za praktično slovaško vzajemnost, ki se izraža v medsebojnem spoznavanju ter se v tem momentu, ko Češkoslovaška preživlja težke čase, postavlja z vsem srecem in voljo in močjo na stran demokratske Češkoslo

Planinska koč na Montblancu

Včeraj smo poročali, kako je francoski minister plezal na Montblanc, kjer je hotel zasopati vlado, ko je bila blagoslovljena in odprta nova planinska koč na tem najvišjem evropskem vrhu. O koči sami in o usodi ministrskega plezanja na Montblanc smo do bili še naslednja poročila, katera naj naše včerajšnje poročilo izpopolnijo:

Ta zadeva je prava francoska senzacija. Pet sto metrov pod najvišjim evropskim vrhom so francoski inženirji ustvarili pravo čudo moderne tehnike. Zgradili so novo planinsko koč, ki je obenem tudi observatorij. Koča se imenuje »Refuge Vallot« ter stoji prav na tistem mestu, kjer je pred 48 leti francoski učenjak Jules Vallot zgradil leseno planinsko koč, ki je v času svojega obstanka rešila življenje stoterim hribovcem. Observatorij stoji na goli skali ter je na rejen vse iz kovine. Tako stoji na vzvišenem prostoru ter kljubuje vsem viharjem, ki tako pogosto razsajajo na tej najvišji gori Evrope.

Papež Pij XI. prvi turist v stari koči

Gore se menda vedno branijo vsiljivega človeka. Saj beremo, kako himalajske gore vedno uspešno zavračajo naskoke evropskih turistov, ki bi jih radi zavzeli in premagali. Tako divji je tudi Montblanc.

Profesor Vallot je leta 1890 na skali Boesee, 4400 metrov visoko, zgradil tisto leseno koč. V mrazu 39 stopinj so mu pomagali pri delu njegovi tovariši Richard ter gorska vodnika Payot in Savioz. Ko pa je bila koč dograjena ter so jo hoteli slovesno »krstiti«, je zadivjal velikanski vihar, ki je hotel turiste nekako stresti s sten Montblanca. Vallotova hči, ki se je tedaj tudi udeležila tistega slavlja, pripoveduje: S seboj so prinesli steklenico šampanjca, da bi z njim »krstili« koč. Tedaj pa, ko bi se bilo moralo slavlje začeti, je zabučal snežni metež. Ljudje so morali na mah pobegniti v koč ter tesno stisnjeni drug k drugemu tamkaj prebiti vso noč. Že prvo noč je koč pokazala, kako je bila potrebna. Rešila je življenje mnogim ljudem, najprej tistim, ki so jo zgradili. Štiri dni za Vallotom in njegovo družbo so prišli do koč drugi drzni gorečki plezalci. In čudno! Bili so trije duhovniki. Eden izmed njih se je takrat tudi podpisal v turistovsko knjigo: bil je kardinal Ahil Ratti, sedanji papež Pij XI.

Usoda ministrskega plezanja k novi koči

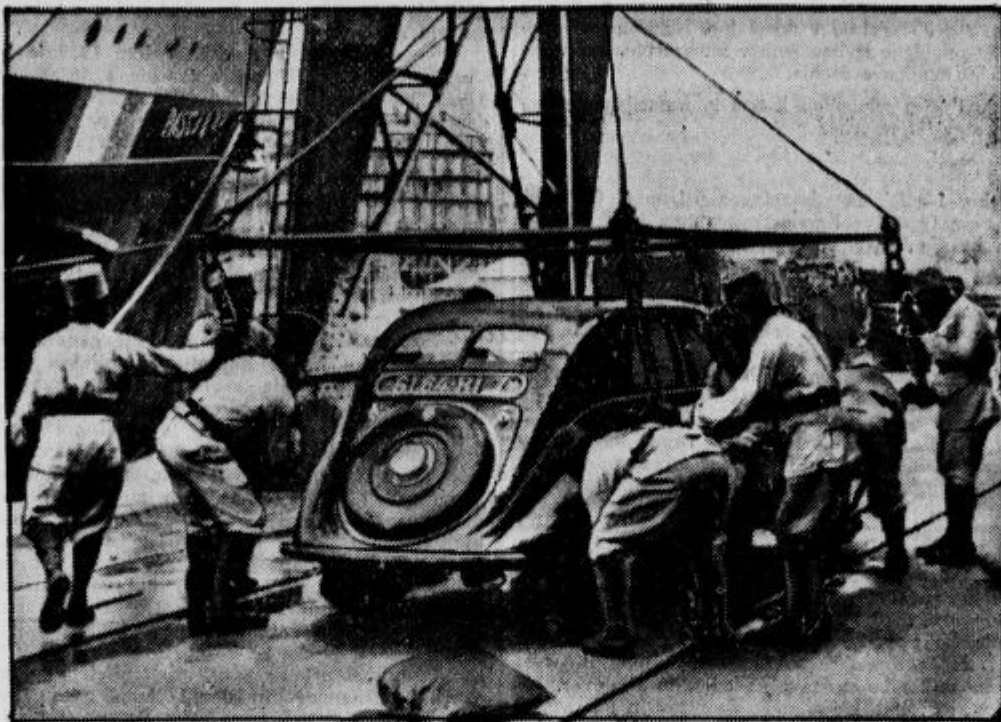
Francoška vlada je uradno sklenila poslati k slovesnosti na Montblanc tri svoje ministre: Chaumetpa, Frossarda in Zaya. Tristan Bernard, sloveči francoski dramatik, je ob tej priliki zapisal v podlistku, da doslej francoski ministri še nikdar niso tako »visoko« prišli, ter je šalivo omenil, naj se tudi ti trije pazijo, da ne padejo... Te besede so bile šala, pa so se skoraj izpolnile.

Načrt je bil do pišce natančno izdelan. Žična železnica naj bi bila minirana in vso njihovo karavano pripeljala do postaje Le Fayet čez St. Gervais na Aiguille de Gouter, odkoder bi bilo treba seveda peš stopati in še več plezati. Vzgojni minister se je že več dni mudil v območju Montblanca ter je treniral svoje telo za naporno turo. Ob določenem času je prišel na postajo Le Fayet sprejet svoja dva ministrska tovariša. Toda le eden je izstopil, ker si je menda Chaumetpa izpahnil roko. Zlobni francoski častniki pa so

mežikali, da je bila spahnjena le ministrova politična roka. Vendar sta se vsaj ta dva ministra veselo usedla v vagon žične železnice ter se odpeljala v St. Gervais. Tukaj ju je čakal in pozdravil predsednik francoskega planinskega društva mr. Olivier. Tamkaj ju je čakala tudi častna četa francoskih lovcev ter vsi generali francoskih planinskih čet. Vlak brezžične železnice se je pomikal višje in prišel do postaje Col de Voza. Tukaj je bil kratek odmor. Med odmorom je iz postajnega poslopja prihitel brzojavni sel ter poprosil ministra Frossarda, naj pride takoj k telefonu. Vsa družba je bila preplašena, kaj neki to pomeni. Minister pa se je čez nekaj minut smehljaje vrnil ter se nekaj minut tiho pogovarjal s svojim ministrskim tovarišem. Nato se je obrnil h gostom ter dejal: »Žal, me kliče nazaj nujna zadeva. Gospod minister Zay pojde sam naprej,

jaz pa moram takoj nazaj v Pariz.« In vlak je odpeljal brez ministra Frossarda. Le minister Zay je vedel, da Frossard ni več minister, ker je odstopil zaradi stavke v luki, kamor je g. Daladier poslal vojake.

Zvečer je minister Zay srečno pripeljal do koči »Tete-Roussees«, kjer je z vso družbo prenočil ter drugo jutro hotel nadaljevati vzpon do nove koči. Toda drugo jutro je bilo vreme tako slabo, da ni bilo niti misliti za nadaljnji vzpon, čeprav ni bilo treba plezati več ko 200 m visoko. V ministrovem spremstvu je bil tudi župnik iz St. Gervaisa, ki je hotel koč blagosloviti, medtem ko bi bil minister imel slavnostni govor. Sedaj so morali program spremeniti. Blagoslovitev so opravili od daleč, nakar so se morali v najslabšem vremenu vrniti v dolino. Tako niti ta minister ni prišel do vrha.

Ker so pristaniki delavci v Marseillu pričeli stavkati, je Daladier poslal v luko francoske senegalske vojake, ki so opravljali najnujnejša luška dela. Zaradi tega je nastala kriza vlade in je med drugim odstopil tudi minister za delo Frossard v tistem hipu, ko je mislil priti na vrh Montblanca

Junakinja Ledenege morja

Ženska rešila tri moške, da niso utonili v ledenem morju

Iz severnega norveškega kraja Tromsø poročajo o velikem junaštvu vrle Norvežanke Bertine Johansen iz Balafjorda na severnem Norveškem. Ženska je odšla s svojim možem in sinom ter še nekaj drugimi lovci na lov na tjunle ter je s svojo družbo prezimila v mali koči na Spitzbergih. Tako dela že celih deset let ter nikakor ni novinka v tamkajšnjih severnih ledenih krajih. Ona moškim gospodinjam, pri čemer ji pomaga tudi mala nečakinja, ki jo jemlje vsako leto s seboj. Poleg tega zna kmetitno živati devati iz kože, da se moškimi ni treba s tem ukvarjati. Ker pa v pustini ostaja z dekletom večkrat sama, zna tudi dobro streljati in je postala izvrstna lovka na divje živali. Podrla je že precej severnih medvedov, mrožev in tudi lisic. Toda severna polarna noč se navadno zagabi marsikakemu trdnemu moškemu, Bertina pa se zna znajti tudi v tistih dolgočasnih razmerah ter ima vedno polne roke dela.

Dne 10. majnika letos pa je tamkaj rešila gotove smrti tri moške, svojega moža, sina in tretjega spremljevalca. Ko se je le dni vrnila domov, je doma povedala tisto zgodbo, kakero so potem prinesli norveški listi. Sama takole pripoveduje:

Bilo je 10. majnika nekako ob 11 zvečer, ko sva z nečakinja hoteli zleži spet na svoj mali pregrad v mali koči. Najino dnevno opravilo je bilo končano, medve pa sva bili utrujeni. Moški, to se pravi, moj mož, moj sin in lovec Sivertsen, so pravkar odveslali v svojem čolnu, hoteč priti na krov naše lovne ladje, ki naj bi jih pripeljala v Lombemay. Naenkrat sem od jezera sem slišala klicanje na pomoč. Naglo planem iz postelje in zdijam na obrežje, kjer sem videla, da se je onim trem prevrnil čoln. Svojega moža in sina nisem več videla na vodi, le Sivertsen se je še držal nad vodo.

Se danes ne vem, odkod sem dobila tisto moč, vendar se mi je posrečilo, da sem sama porinila drugi čoln s suhega v morje ter s krepmimi vesli odveslala Sivertsen na pomoč. Preden pa sem bila pri njem, držal se je roba prevrjenega čolna, sem naenkrat zagledala, kako se je iz vode pomolila roka. Bila je roka mojega moža! Po nekaj udarcih vesel sem bila pri

njem, zgrabila za njegovo roko ter ga potegnila k sebi. Moje sile pa niso bile kos, da bi ga bila mogla potegniti k sebi v čoln. Kakor sem šele sedaj opazila, se je moj sin krčevito objemal obleke svojega očeta. Oba pa sta bila še pri polni zavesti.

Kolikor sem pač mogla, sem z eno roko trdno držala oba nad vodo, z drugo pa sem veslala k Sivertseni. On pa je bil edini izmed trojice, ki je mogel plavati. Pa tudi on je bil zaradi mraza že tako otrpel,

Krščanska in judovska imena

Na Nemškem je izšel ukaz, da mora poslej vsak Jud, ki nima izrazito judovskega imena, dobiti še posebno judovsko ime, kakor na primer Izrael, ženske pa Sara. V prihodnje pa bo moral vsak judovski novorojenec dobiti ob rojstvu pristno judovsko ime, katero mu bodo izbrali starši izmed imen, ki jih bo vlada določila za Jude.

Glasilo NSDAP »Neues Volk« pa dokazuje, da niti najbolj pristni Nemci niso še osvobodjeni judovske navlake. Kakor podedovani greh vladijo Nemci judovstvo za seboj. Zlasti pa imajo skoraj vsi judovska imena. Ime »Johannes« — Janez je na primer za pravega Nemca brez smisla, takisto Jožef, Ciprijan ali Baltazar. Bodoči nemški očetje naj vedo, kakih imen naj v prihodnje otrokom več ne dajo. To so na primer imena: Ana, Elizabeta, Eva, Jakob, Joahim, Marija, Mihael, Jurij in Pavel.

Novo življenje na razvannah

Dne 26. avgusta leta 1883. je bil otok Krakatau v holandski Indiji docela razdejan in opustošen od ognjenika enakega imena. Po otoku je najprej zaradi ognjenikovega izbruha divjal ogenj, nakar je velik del otoka zasula lava. Potem pa je še razdivjano morje odneslo z otoka vse, kar je bilo živega. Odnoslo je tudi vso prejo, tako da se je zdelo, da poslej na otoku ne bo mogoče nobeno življenje več. Od tistega časa je minilo 55 let. Letos je odšla na neobljudeni in divji otok holandska znanstvena ekspedicija, ki pa je dosegla na otoku novo življenje. Holandski učenjaki so na otoku našli nič manj kot 600 različnih živalskih vrst, poleg tega pa nič manj ko 100 docela novih vrst tropoških rastlin. Tako se je izkazalo, da je poslej na tem otoku zopet mogoče prebiti.

Eskimi v motornih čolnih

Eskimi v severnih polarnih krajih se že danes vozijo po morju v svojih čolnih kajakih, ki so kaj preprosto narejeni, pa vendar trpežni. Dosele so znali samo veslati. Pred časom pa so v njihove kraje prišli zastopniki skandinavskih tovarn, ki izdelujejo stroje. Ti so Eskimom pokazali, kako morejo čolne goniti tudi motorji, ne da bilo treba čolne z vesli poganjati. Eskimi so sicer uvideli, da je taka naprava sila priročna in primerna, vendar niso imeli denarja, da bi si bili sami omislili take motorje. Sedaj pa je danska vlada, ker Eskimi spadajo pod njeno oblast, naročila v tovarnah 150 motorjev, ki jih bodo montirali na eskimske čolne, da se bodo Eskimi lahko poslej vozili v motornih čolnih.

da se ni mogel skobacati v čoln. Vsi trije so se zato trdno držali za rob svojega čolna, jaz pa sem na vso moč veslala nazaj k bregu. Ko sem priveslala na plitvino, sem naglo skočila v morje, kjer sem s pomočjo svoje nečakinje znosila vse tri moške na suho obrežje, odtod pa v koč. Dolgo pa je trajalo, preden sem jih zbudila k zavesti. Čez tri dni pa so bili že docela dobri ter so znova veseli odhajali na lov.

Spravna procesija za londonski kongres brezbožnikov

Kakor poročajo angleški katoliški listi, bo 18. septembra po londonskih ulicah šla tiha procesija katoliških vernikov, ki bodo s to javno procesijo skušali zadostiti za javne žalitve božje po londonskem svetovnem kongresu brezbožnikov. Verniki bodo skupaj s svojimi dušnimi pastirji šli od cerkve svetega Jurija v Southwarku (južni del Londona) v westminstersko katedralo. Pri tej spravi procesiji ne bodo nosili nikakih cerkvenih zastav in bander.

Kardinal Himsley je za ta namen izdal pastirski list, v katerem je omenjeno nalogo sprave procesije odločno poudaril. Ta procesija ne bo izjavljala, marveč molčeč protest. Zato v procesiji tudi ne bodo nosili nikakih napisov, transparentov in tablic s protestnim besedilom. Če celih devet let londonski katoličani niso priredili take velike javne procesije.

Zadnja velika javna demonstracija londonskih katoličanov je bila leta 1929, ko so obhajali stoletnico katoliške osvoboditve na Angleškem. Takrat se je tiste slavnosti v slavnostnem sprevodu udeležilo 30.000 katoliških vernikov. Sedaj upajo, da bo pravna procesija londonskih katoličanov dne 18. septembra še bolj obiskana.

Pogreb slovaškega voditelja Andreja Hlinke

Slovaške kmečke hiše so zavite v črne zastave zaradi smrti voditelja slovaškega naroda.

Prizor s pokopališča, ko so pred jamo prinesli krsto mrtvim slovaškim borcem.

Rekord hitrosti v prirodi in tehniki

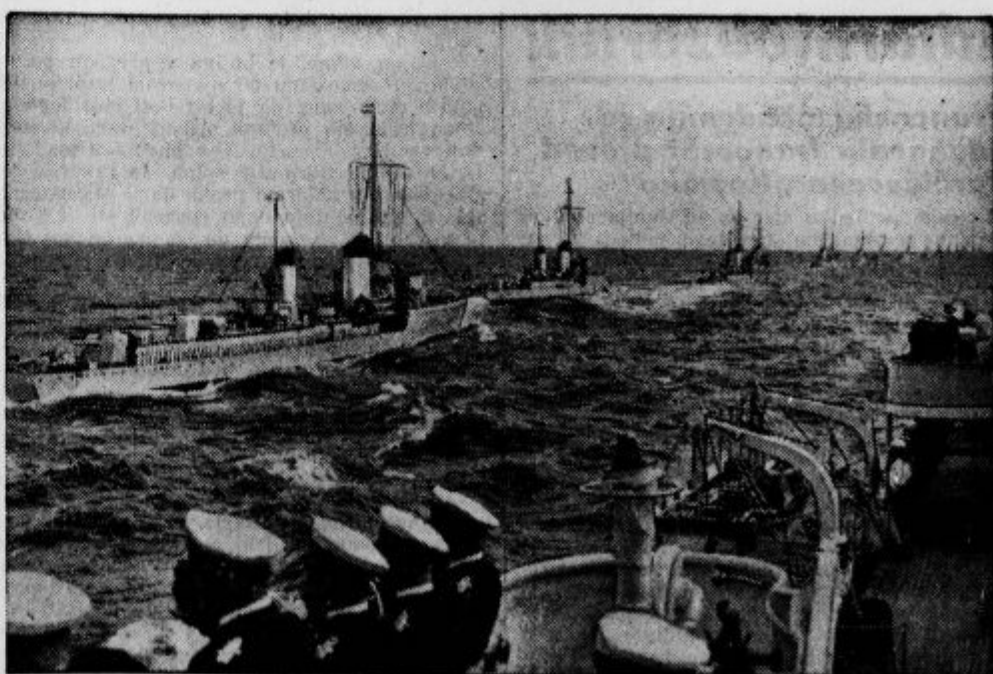
Čas, pravijo, je zlato. Ravno zaradi tega hočemo v čim krajšem času čim več opraviti. Zlasti v tem stoletju tehnike, ki je prav v prometu tako napredovalo in se vedno bolj povzpneja po lestevcih navzgor, da vedno bolj izrablja vsako sekundo, vsako minuto. Hitrost je zdaj gonilna sila vsega napredka. Čim hitrejša, tem bolj v smislu dvajsetega stoletja Dandanes ni v prometu nobenih razdalj več, potovanje iz Evrope v Indijo, na Kitajsko, Japonsko in v Ameriko je stvar nekaj dni, za kar so prej potrebovali mnogo mesecev. Kakor hočemo, si lahko izberemo kakršnokoli prometno sredstvo z različnimi hitrostmi. Zdaj smo naravnost že izbirni in ne vemo, s kakšnim prometnim sredstvom bi skrajšali čas in svojo pot.

Tudi živalski svet ima hitrosti, ki se med seboj neverjetno razlikujejo in od katerih je človek marsikaj prenesel na tehnično polje. Najbolj počasna žival je polž, ki se pomika 15—20 cm na minuto, torej 9—12 m na uro. Kar zadeva človeka, lahko najboljši pešec napravi v eni uri 5,4 km, to je 1,5 m na sekundo. V tej hitrosti pa lahko hodiš samo nekaj ur. Dober tekač preteče v eni uri 40—45 km. Nekateri antilope teko 95 km na uro, indijski leopard lahko tekmuje z vsakim brzovlakom, saj teče brez truda 110 km na uro, in to več ur. Orel leti 190 km na uro. Dirkalni konj vzdrži 25 m na sekundo, hrt 18 m na sekundo. Muha, ki jo je odkril v Južni Ameriki prirodopisec Townsend, z imenom Cephonomia prati, doseže hitrost, ki je skoraj bajna, to je 365 m na sekundo ali 1314 km na uro! Ta muha je dvakrat tako hitra kakor letalo in lahko progo Dunaj—

Pariz preleti v 50 minutah. Je sorodnica naše muhe, in če bi letalec še tako poskušal dohiteti jo, ne bi mogel več s svojim letalom doseči kakor 330 m na sekundo. V treh urah bi prišla celo v Ameriko iz Pariza do New Yorka. V 24 urah bi obšla ves svet!

Kar je tehnika dosegla v zadnjem desetletju, je tudi za človeka izredno velik napredek. L. 1829. je Stephensonova lokomotiva dosegla 54 km na uro. To je bil takrat rekord, saj človek do tedaj ni mogel pokazati večje hitrosti. Tik ob prelomu stoletja so Nemci dosegli na progi s pomočjo električne sile 200 km na uro. Nekoliko let pozneje je dosegel avto že 210 km. Dandanes ima letalo vse rekorde hitrosti. Italijanski poročnik Angelo je L. 1934. z vodnim letalom dosegel 709,2 km na uro. Anglež, kapitan Easton, je dosegel jeseni L. 1937. s 4000 ks dirkalnim avtom 502 km na uro. Četudi se nam dozdeva, da ni mogoče doseči večje hitrosti, in sicer zaradi raznih fizikalnih in fizioloških vzrokov, vendar moremo reči, da vsa ta hitrost brez dvoma ni ostala na mrtvi točki, ampak da se bo pomaknila še dalje, morda celo do 1000 in 2000 km na uro! To tudi že zdaj trdijo poznavci tehničnega napredka. Tehnika sama lahko doseže še večje hitrosti, vprašanje je le, ali jih bo človek prenesel. Zlasti je težavno vprašanje o sredobežnosti, kar je opaziti pri tem, ko se telo nagne v eno stran. Vsa kri udari v eno polovico, medtem ko je druga polovica skoraj prazna.

Največja hitrost pa je hitrost svetlobe, to je 300.000 km na sekundo; v eni sekundi lahko električna iskra sedemkrat obleti našo zemljo.

Ko se je na Nemškem mudil madžarski državni poglavar Horthy, so mu Nemci priredili velike slovesnosti. Ob tej priliki so v Kielu spustili v morje novo nemško križarko »Prinz Eugen«, ki ji je kumovala Horthyjeva žena. Nato pa je bila velika pomorska parada, pri kateri je na čelu nemških ladij plula nova nemška vojaška ladija »Gneissau«, ki ima 26.000 ton.

Velesovo

Velesovska Marijina božja pot je ob sedemstoletnici zelo oživila. V nedeljo, 14. avgusta, da je, kakor smo že poročali, zbralo toliko ljudi, da je bil obsejni prostor pred cerkvijo čisto natrpan. Še več ljudi je prišlo na Veliki šmaren. Na nedeljo po Velikem šmaru so obiskali našo božjo pot romarji iz Mengša. Prišla je ženska Marijina družba in z njo še precej drugih faranov, saj je bil eden izmed ustanoviteljev velesovskega samostana tudi menški župnik Verland. A ne le ob nedeljah in praznikih, tudi ob delavnikih prihajajo sem številni romarji in izletniki in tu molijo — pravijo, da se malokje tako lahko molijo kot v velesovski cerkvi — in si ogledujejo cerkev: orjaški veliki oltar in zanimive reliefe na njegovem podstavku, lepo prižnico, lepo rezljane ograje na korih, kipe svetnikov in angelov pri oltarjih, oltarne slike J. M. Schmidta iz Kremsa in na koru slike Val. Metzingerja, pa še toliko drugih zanimivosti, ki jih imata velesovska cerkev in samostan vse polno.

V nedeljo, 28. avgusta popoldne, bodo prišli k božji Materi v Velesovo naše slovenske žene in matere iz kranjske dekanije, da jo poprosijo zase in za svoje, da bi vsi ostali zvesti sveti veri in tudi slovenskemu jeziku in narodu. Zbrale se bodo na Trati in v procesiji odšle v »Predkloster«, kjer bo posebna pobožnost s pridigo in slovesnimi liturgijami. Nedeljo pozneje bo cerkveni koncert. Prišlo se je devet cerkvenih zborov (250 pevcev) iz okoliških župnij, da skupno in posamič zapoje v prostorni velesovski cerkvi. Vstopnice (sedeži in stojšča) se bodo prodajale pri vseh treh vhodih. Čisti dobiček se bo porabil za popravilo orgel. Na Mali šmaren pa obišče Marijo v Velesovem prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman, ki bo imel tu ob desetih pridigo in sveto mašo. Ta dan popoldne bo procesija, ki se bo pri njej nosil nad sedem sto let stari, torej najstarejši slovenski Marijin kip s trona v velikem oltarju velesovske cerkve. K tej procesiji so posebej povabljeni dekliške in fantovske Marijine družbe, dekliški krožki pa fantovski odseki in narodne noše. S tem bo slovesna proslava Marijine božje poti zaključena. V spomin nanjo nam bosta lični jubilejni znak z odtisom cerkve in samostana ter letnice: 1238—1938 in pa lepa in zanimiva, 63 strani obsežna knjižica »Velesovo«, ki so članke zanjo prispevali profesor dr. Milko Kos, dipl. phil. Marija Verbič in župnik Jožef Lavtižar. To nam bo v spomin na sedemstoletnico, k Mariji v Velesovo pa bomo radi poročali tudi še za naprej.

Otrok ufonil v cisterni

Sv. Lenart pri Vel. Nedelji, 24. avg. Hranilnica iz Podlehnik pri Ptuj ima tukaj svoje gorice. Ker je precej na hribu, imajo na vrhu izkopane cisterne, da se nabira voda. Te dni je močno deževalo ter so bile polne vode.

Včeraj popoldne sta šla tam mimo v gozd po gobe 7 letni Meško Franc iz Preclava ter neki njegov tovariš. Naenkrat zasliši ta tovariš, da je nekaj padlo v vodo. Prestrašen je opazil, da Meška nikjer ni. Takoj je vedel, da je padel v vodo Meško. Poklical je ljudi, ki so ga našli v vodi že mrtvega. Bil je priden otrok.

Sport

Viktorija : Ilirija

Naše občinstvo je bilo zadnje dneve obveščeno po raznih listih o nekakih nesoglasjih med plavalci Ilirije Res je, da je nekaj takega bilo! Toda o nesportnem duhu, o ne vemo kakih napakah naših plavalcev ne moremo govoriti.

No in sedaj je volk sit in koza cela! V nedeljo zvečer nastopi zopet kompletno ilirijanska ekipa proti plavalcem Viktorije.

Za prvo mesto gre! V waterpolu! Morda uspe Ilirijanom revanš za poraz na državnem prvenstvu. Wilfan na startu! Ob koncu sezone se je le »splasik in bo pritegnil za svoj klub nove lavorike

Tretji Evropejec — Tone — Kamnič Cerar — bo pokazal, kaj je prinesel seboj iz Londona. Zihert, Mihalek, Wernerjeva, Martinova, dve Fričevi, Hribar, Linhart, Pestevšek, Cuden, Lenart, Soarpa, Fux, vsi sami stari znanci!

V nedeljo 28. avgusta 1938 zvečer v kopališču SK Ilirije. Predprodaj vstopnic!

IX. balkanske igre v Belgradu

Kako resno je vzelo naše vodstvo IX. balkanske igre, nam kaže tudi dejstvo, da bodo vsi naši lahkoatleti, ki nastopajo na letošnji balkanijadi, skupaj stanovali in vežbali pod strokovnim vodstvom treh trenerjev. Trening bodo namreč vodili vsi trije trenerji t. j. iz Belgrada, Zagreba in Ljubljane in sicer Kaltenbach, Čerge in Klein in sicer bo imel vsak isto skupino, ki jo je vežbal doma, da ne bi z drugim sistemom pokvaril formo atletov.

Naša lahkoatletska reprezentanca bo dobila posebne obleke, katere bodo nosili tekmovalci ves čas balkanskih iger.

Naša reprezentanca seveda še ni definitivno sestavljena, temveč bodo tik pred balkanijado zadnje izbirne tekme, na podlagi katerih bodo prišli atleti v naš državni lahkoatletski tim. Na skupen trening so bili povabljeni vsi naši najboljši in trening ter izbirno tekmovalstvo bo šele pokazalo pravo formo marsikakega atleta. Nekateri atleti so že v Belgradu, drugi pa pridejo danes in jutri.

Letošnje balkanske igre bodo tudi filmali in bodo v to svrhu uporabljali tri kamere. Na predvečer prvega dne iger bo po belgrajskih ulicah svečana bakljada. Dne 11. septembra ob 10 dopoldne bo svečana seja medbalkanskega lahkoatletskega odbora, pri kateri se bo tudi rešilo vprašanje, kateri državi se izroči izvedba X. balkanskih iger.

Na te balkanske igre pridejo tudi Albanci, tako, da bodo zastopani vsi balkanski narodi v Belgradu.

Čehoslovaška : Jugoslavija

V nedeljo se bo odigrala — kakor znano — v Zagrebu nogometna tekma med našo in čehoslovaško reprezentanco. Čehoslovaki bodo igrali ta dan kar na štirih krajih: nastopili bodo še v Litvi proti tamkajšnji reprezentanci, v Belgradu nastopi Praga proti Belgradu, v Pragi pa Zagreb proti Pragi. Najzanimivejša bo vsekakor tekma v Zagrebu med obema reprezentancama, kjer hočejo Čehi popraviti svoj neuspeh v zadnjem svetovnem prvenstvu. O zagrebškem srečanju češki listi ne pišejo mnogo, ker smatrajo, da bodo imeli pri nas lahek posel

Goršek in Pleteršek pojmeta v Pariz

Na evropskem lahkoatletskem prvenstvu, ki bo od 5. do 8. septembra t. l. v Parizu, bosta zastopala našo državo Goršek in Pleteršek. Goršek bo teklen na 800 m, Pleteršek pa na 400 metrov.

Bodite brez skrbi!

filmom so boljši posnetki!

27°

SK Grafika : SK Mars

V nedeljo na igrišču Ilirije ob 10 dopoldne.

Prijateljsko srečanje med Grafiko in Marsom obeta nuditi športnemu občinstvu prav lep nogomet, saj je znano, da srečanje med navedenima je bilo vedno zanimivo, ker gojita oba kluba kombinatorno igro. Graficarji, ki so preboleli krizo, spadajo brez dvoma med prvostopenjske klube, kar so dokazali v nedeljo, ko so porazili »Reko« na njenem igrišču. Za Marsove je to zadnji trening pred prvenstvom. Ker je vstopnina nizka, opozarjamo že zdaj občinstvo na to prireditel.

Ljubljana ima najmodernejši stadion

Najmodernejši stadion v Jugoslaviji ima zdaj Ljubljana, piše belgrajski list »Vreme« z dne 24. avgusta t. l. ter prinaša eno zadnjih

ski sezoni. Jugoslavija, ki se je po težkih borbah kvalificirala v 1. razred, bo napela prav gotovo vse sile, da se kolikor mogoče častno odreže in na ta način dokaže, da spada med elite celjskih klubov. Športni klub Atletik se je za jesensko borbo temeljito pripravil, kar je pokazal prejšnjo nedeljo proti Hermesu in ga gladko korazil. Jugoslavija bo imela dovolj dela, če bo hotela doseči časten rezultat. Športno občinstvo opozarjamo, da se tekme polnoštevilno udeležijo in podpre s tem nesebično delo slovenskega kluba. Ob 3 popoldne bo poskusna nogometna tekma med SK Borutom iz Golovelj in kombiniranim moštvom SK Celja.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Mars. Danes od pol 18 dalje obvozen trening za vse igralce. Po treningu sestanek ohi moštev zaradi nodeljskega gostovanja in tekme z SK Grafiko. — Načelnik.

SK Hermes - Motosekcija. Redna odbora seja danes ob 30 v restavraciji »Sestena«. Ker je dnevnem redu tudi vprašanje dirke na Grad, veli točno in si gurno. — Tajnik I.

VADEMECUM

moderna higijena ust
CENEJŠE

Kupite še danes propagandni zavoj

1 VADEMECUM voda za usta (poizkusni zavoj)
1 VADEMECUM pasta za zobe velika

Din 20.-

(Ti zavoji bodo v prodaji samo omejen čas!)

BARNÄNGEN — STOCKHOLM

Zaloga: COSMOCHEMIA, ZAGREB, Smičklasova ulica 23

Ptuj

Glasbena Matica v Ptuj javlja, da bodo vpisi v šolo 1., 2. in 3. septembra od 9 do 12 in od 15 do 18. Naknadni vpisi bodo tudi mogoči vsak dan od 11 do 12, da se zaradi enotnega pouka prijavi v zgoraj navedenih dnevih.

Na mestni deški ljudski šoli kralja Petra I. Osvoboditelja bo dne 1. septembra od 8 dalje naknadni vpis učencev za 1. razred in onih, ki so se preselili v okoliš mestne šole. Istočasno bo vpis novincev v mestni otroški vrtec. Za vpis v otroški vrtec morajo otroci izpolniti 4. leto starosti. K vpisu je treba prinesiti krstni list in potrdilo o cepljenju. Dne 2. septembra bo skupna služba božja. Vsi otroci se morajo zbrati ob ¼ na 8 pred šolo. Redni pouk se prične 3. septembra.

slik našega ljubljanskega stadiona. Malokomu je znano, tako piše omenjeni list dalje, da je v Ljubljani najmodernejši športni stadion v naši državi. Stadion še ni popolnoma dograjen, toda že zdaj je sposoben za vse vrste športnih tekem. Stadion se že več let gradi in ko bo zgrajen še ostali del betonskih tribun, bo lahko sprejel 50.000 gledalcev. Na stadionu je več športnih terenov. Nogometni prostor pokriva angleška trava, okrog njega so pa proge za tek. Na drugem delu so igrišča za odbojko in prostor za telovadbo s telovadnim orodjem. Na koncu opozarja list na sliko, ki prikazuje naš najlepše urejen stadion v državi.

Za IX. balkanske igre

ki bodo sredi septembra v Belgradu, so priprave v polnem teku. Tudi zunanji atleti se že oglašajo. Bolgari so že imeli svoja izborna tekmovalstva, Grki še preizkušajo svoje moči, naša reprezentanca odide na skupni trening v Belgrad, Turki pa pravijo, da letos njihovi atleti niso v formi. Da se tudi Romuni kar najbolj pripravljajo, je gotova stvar. Kakor se vidi iz priprav in zanimanja balkanskih narodov, bodo balkanske igre najboljše propaganda za naš lahkoatletski šport.

Celjski šport

Jugoslavija : Atletik. V nedeljo ob pol 5. popoldne se bo pričela na Olimpijskem igrišču v Gaberju prva prvenstvena tekma v letošnji jesen.

Anglija proti »metuljčkom«

Z novim načinom prsnega plavanja, ki ga nazivajo »metuljček«, se morejo doseči neprimerno boljši rezultati, kakor z navadnim prsnim plavanjem in zato se ga v zadnjem času v vedno večji meri oklepajo, četudi je ta način plavanja precej naporen, zlasti če se ga hočemo delj časa posluževati. Pri zadnji seji mednarodne plavalne zveze, ki je bila o priliki evropskega prvenstva v Londonu, so Angleži predlagali, da se »metuljčkov« način plavanja odpravi in prepove. Ta način plavanja je namreč v Angliji prepovedan. Angleški predlog so dolgo pretresali in mnogo debatirali o njem in končno prav tesno s 4:3 glasovom odklonili. Toda Angleži nehoje mirovati. Za prihodnji kongres svetovne plavalne zveze pripravljajo nov predlog. Po njihovem mnenju bi se moral »metuljček« smatrati za poseben način plavanja in kot tak naj bi se tudi ocenjeval.

Po športnem svetu

Belgijska Caroen je že postala svetovna rekorderka. V Oostende je namreč s svojim prvim svetovnim rekordom v prostem plavanju na 1000 jardov prekosila rezultat Helene Madison, ki ga je branila od leta 1931, s časom 13:23,6, in je plavala tudi boljše kakor danska plavalca Teny Petersen dne 2. avgusta, ko je porabila za to progo 13:15,9. Nova rekorderka Caroen je namreč rabila za 1000 jardov dolgo progo samo 13:03,2.

Mednarodni smučarski spored za sezono 1938-1939. Mednarodna smučarska zveza je priznala za prihodnjo sezono naslednje smučarske prireditve za mednarodne: 8. januar: skoki v Clavere (Italija) 26.-29. januarja zimski športni teden v Garmu (Nemčija), 2. februar: smuk v Cortina d'Ampezzo (Italija), 11.-18. februar: FIS-ine tekme v Zakopanah (Poljska), 20.-25. februarja: češko prvenstvo v Visokih Tatrah, 25.-26. februar: igre v Lahti (Finska) in švicarsko prvenstvo (50 km in štafeta) v Les Mosse, 2.-8. marca francosko prvenstvo, 3.-5. marca: švicarsko prvenstvo (ostali del tekem) v Untervasser, 3.-5. marca: tekme v Tatrah HDW (Čehoslovaška), 3.-5. marca: igre na Švedskem, 4.-6. marca: holmendske tekme (Norveška), 12. marca: skoki v Planici (Jugoslavija), 17.-19. marca: smuk v Sestriere (Italija), 24.-26. marca: finsko prvenstvo v Rvanemi, 25.-26. marca: švedsko prvenstvo v Oernskoelstirku in Are, 6.-9. aprila: tekme na Norveškem, 16. aprila: triglavski smuk (Jugoslavija), 6. in 7. maj: smuk in slalom HDW na Čehoslovaškem.

Znanega češkega rekorderja v metu krogle, atleta Doudo, je v Brnu tolkel njegov rojak Vitek, katerega meti so bili nad 15 m. Končno je vrgel kroglo 15,22 m, medtem ko jo je Douda vrgel »leč« 15,14 m. Ob tej priliki se je vršilo tudi tekmovalstvo v peterboju, v katerem je zmagal čl. Orel Hrstka (katerega se še vse dobro spominjamo iz ljubljanskega mednarodnega mladinskega tabora) z 2734 točkami. Na drugem mestu je bil Vitek (Sokol).

Kolesarska podzveza »Ljubljana« ima danes ob 8 zvečer v navadnih prostorih izredno važno sejo. Razpravljalo se bo o nastalem položaju med Kolesarsko zvezo in podzvezo zaradi incidentov na nedavni etapni vožnji kakor tudi o suspenzu slovenskih dirkačev in o preložitvi državnega prvenstva. Nujna je udeležba vseh odbornikov! — Predsednik.

Planinski tabor Slovenskega planinskega društva bo, kakor smo že javili v nedeljo, dne 4. septembra t. l. v Frischaufovem domu na Okrešlju. Slavnost bo združena s proslavo 30 letnice obstoja Frischaufovega doma. Planinski tabori, ki jih namerava s to prireditvijo uvesti in vsako leto šele prirejati Slovensko planinsko društvo so pri nas šele na novo ustanovljeni, kar pa je drugod n. pr. pri Bolgarih že zelo vpeljano, saj se udeležijo planinskega tabora bolgarskih planincev na Vitoši do pet in še več tisoč oseb. Namen takih taborov je, da se planinci v čim večjem številu zbere v prosti planinski naravi ter manifestirajo za skupnost in za družabnost v svojih krogih. Na tem taboru doprinašajo tudi k razvoju in okrepitvi planinstva, ki hoče s bojo in plezanjem po gorah telesno in npravo okrepiti narod ter mu nuditi enega naj, plemenitejših užikov — bivanje v prosti naravi. Slovensko planinsko društvo pričakuje, da bodo planinci razumeli in da bodo s simpatijami sprejeli to prizadevanje društva ter se v obilnem številu udeležili planinskega tabora. Na prireditel bo vozil poseben avtobus iz Ljubljane. Podrobnosti o odhodu in o ceni za vožnjo se izvejo v pisarni Orednjega društva SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-I, kjer se sprejemajo prijave do 1. septembra

Mali oglasi

Kupimo

Paradižnika
svežega, popolnoma dozo-
relega, kupi vsako mno-
žino Slamič, Ljubljana.

(Pohištvo)

Spalnice, jedilnice
in kuhinje lahko v veliki
izbiri kupite in plačate
tudi s hranilno knjižico
pri Erman & Arhar, to-
varna pohištva, St. Vid
nad Ljubljano. (8)

Vnajem

Zago samico
na stalni vodi v prometu
nem kraju vzamem v naj-
jem ali kupim. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Venecijanka« 13.338. (m)

Denar

S hranilno knjižico
lahko kupite vse vrste
pohištva: spalnice, jedil-
nice, kuhinje, prvovrstne
izdelke, po ugodni ceni.
Erman & Arhar, tovarna
pohištva, St. Vid nad
Ljubljano. (49)

Dol pri Ljubljani vabi!

Že Valvazor v svoji knjigi »Slava vojvodine Kranjske« opozarja na to prijazno vasico, hvali lepoto in zdravo lego kraja ter se na široko razgovori, ko opisuje okoliške gradove. Pod Dolom, na desnem bregu Save sta bila dva močno utrjena gradova, ki sta zapirala pot po Savi navzgor. Na nasprotni strani pa je grad na Ajdovski obvaloval pot v ljubljansko kotlino, ki se prav tu močno zoži.

Leta 1540 so grofje Gallenbergi sezidali v Dolu veliko graščino. Baron Jožef Erberg, eden izmed poznejših lastnikov graščine, je bil vzgojitelj cesarja Franca, ki je leta 1819 prišel s soprogo Karolino v Dol obiskat svojega nekdanjega vzgojitelja. Na ta dogodek nas spominja krasen spomenik iz leta 1821, zidan v empiričnem slogu. Prav isti Jožef Erberg je imel v Dolu bogat muzej in arhiv. Bila je tu v onem času ena izmed največjih knjižnic na Kranjskem. Leta 1825 je Erberg na osnovi bogatih virov, ki jih je imel na razpolago, sestavil svoj »Poskus razvoja slovenske zgodovine za Kranj«. V nekdanjem dolskem arhivu je bil najden najstarejši prevod gorskih bukev, ki jih je prevedel Andrej Recelj v 16. stol. (dr. Metod Dolenc: Pravna zgodovina za slovensko ozemlje).

Pa tudi naša farna cerkev sv. Marjete je zelo stara ustanova. Prvič se omenja v neki listini iz leta 1262. Najbrž je bila zidana že v 11. ali 12. stoletju. Slika sv. Marjete v velikem oltarju je umetniško delo znamenitega slikarja Kremsers-Schmitta iz leta 1774, ki jo je podaril cerkvi baron Erberg.

Prav svojevrsno sliko je nudil Dol v 18. in 19. stoletju. Tu si videl voznike iz vse Gorenjske in celo parizarjev iz Koroške ni manjkalo. Ves Dol je bil nekako eno samo veliko skladišče za robo, ki so jo volovske vprege privlekli po Savi navzgor. V bližnjih Klečah je bilo namreč glavno savsko pristanišče za vso Gorenjsko. Po 20 parizarjev, natovorjenih z moko ali vinom, je včasih na dan odskripalo proti Gorenjski. Ko pa je stekla železnica do Ljubljane in naprej do Trsta, je spravarstvo na Savi prenehalo. Dol je izgubil tisto tržno sliko, ki je bila sicer zanj tako značilna. Današnji Dol pa, mirna zasavska vasica, privablja leto za letom več izletnikov, ki najdejo tu ob bistri Savi, med kosatimi gozdovi in prelepimi polji prijeten oddih. Ta prijazna vasica je zadnje dni vsa v pripravah za veliko okrožno prireditve vsa zasavskega okrožja, ki bo dne 28. avgusta pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Nalčiča. Prijatelji lepega zasavja, Dol Vas pričakuje in Vam kliče: Nasvidenje v nedeljo, 28. avgusta!

Poziv javnosti!

Žalostno, pa resnično je, da živi in dela večina mladega delavstva v takih verskih, moralnih, poklenih, zdravstvenih in socialnih razmerah, da se versko, moralno in zdravstveno pokvari.

Nov način življenja, nevzgojni sistem pouka, nehigijenski prostori, zapostavljanje, smešenje novincev, opolko govorjenje, napadi na vero, Cerkev, duhovščino in smešenje verskih navad, vpliva na mladega delavca porazno. Nič čudnega ni, če se tudi nekaj dobri mladeniči in mladenke po nekaj mesecih bivanja sredi takega življenja popolnoma izgube.

Prav tako velika je socialna beda mladih delavcev. Mnogi nimajo niti prave hrane, ne primerne obleke, ne potrebnega stanovanja. Mnogi delodajalci in mojstri jih silijo k nadurnemu delu, saj delajo nekateri mladostniki po 11, 12 in celo več ur; da, celo k nedeljskemu delu jih silijo. Za vse to ne prejemo nikake nagrade, če pa jo prejemo, je v večini primerov smešna miloščina.

Mimo teh žalostnih dejstev ne smemo kato-
ličani kar tako. Kajti bodočnost Cerkev, naroda in države je v telesno, versko in moralni zdravi mladini. Zato je dolžnost vsakega, ki mu je pri srcu bodočnost Cerkev, naroda in države, storiti vse, da se ti pogubonosni pojavi med delavsko mladino odpravijo.

Zato vabi podpisano društvo vse, zlasti starše, mojstre, delodajalce, pomočnike, organizacije, cer-

Natečaj

za sprejem inženirjev

Vojnotehniški zavod v Kragujevcu sprejme v službo sedem inženirjev in sicer: 3 gradbene, 2 kemika, 1 tehnologa in 1 elektro-strojnega. Pobljži podatki so v službenem vojnem listu in v upravi vojnotehniškega zavoda vsak delavnik, dopolnjejo se pa tudi na popisno taksirano prošnjo.

T. št. 5646 iz pisarne uprave vojnotehniškega zavoda 20. avgusta 1938.

Med kitajskimi teroristi

»Hm! Če bi ta krvoločna družba vedno škala svoje žrtve pri takih Hainiloffih, bi jim človek mnogo odpustil!«

»Da, toda če ta napade včasih kakega res nedostojnega tujca, se loti čisto tudi drugih, katerih edini zločin je, da se protivijo njihovim političnim namenom. Da si pridobe simpatije kitajskega ljudstva, si ob priliki nadevajo masko sodnika... S tem nam postanejo le bolj nevarni.«

Cim bolj smo se oddaljevali od središča, tem bolj je postajala ulica Joffre zapuščenca. Ko je voz krenil na ulico Boissezon smo se znašli v popolni zapuščenosti. Vsak hodnik so obdajale nizke hišice, in dobili smo vtis, da v njih nihče ne prebiva. Naši žarometi so razsvetlili naenkrat postavke, ki so se zdele prilepljene na visoko mrežo iz kovanega železa. Leclerc je ustavil in skočil na tla.

»Na mestu smo,« je dejal kratko in jedr-

žalosten je bil ta kraj. Ta slabo razsvetljena ulica, ki se je izgubljala v noč, nobenega potnika, nobene luči na oknih okoliških hiš... In pred menoj temni in tihoj park.

Skoraj mi je bilo žal, da sem prišel semkaj. Ti temni stražniki, postavljeni vzdolž zamreženih vrat, niso podobni policajem, ampak bolj pogrebni službenecem, ki čakajo dviga trupla.

Toda ni bilo več časa za izbiro, ker bi sicer veljal za strahopetca. Ko je prijatelj spregovoril nekoliko besed z enim svojih ljudi, je pritisnil na kljuko težkih vrat. Skripanje je prekinilo nočni mir. Vstopila sva.

Pod svežo krono dreves je bilo popolnoma temno in en stražnik je nažgal električno svetilko. Ob belem dnevu in pri drugačnih okoliščinah je bil ta park gotovo prijazen. A v

kveno in posvetno oblast, pa tudi vso javnost, naj ga pri delu za zboljšanje verskih, moralnih in socialnih razmer delavske mladine podpre.

Društvo za varstvo delavske mladine.

Kakšni ljudje hočejo „strmoglaviti“ vlado

Maribor, 25. avgusta.

Bilo je letos spomladi, ko so JNS-arci s svojimi nezakonskimi privrženci vseh branž razširili po Mariboru govorico, da bo čez par dni padla sedanja vlada. Tedaj je z naglimi koraki v svetem navdušenju pritekel v Magdalensko predmestje k nekemu imejtelju telefonske številke neki »nacionalist« iz družbe g. Tumpeja in je prosil, če sme telefonirati. Dotični gospod je klical svojega prijatelja in mu javil za gospode »nacionaliste« razveseljivo vest, ki se je glasila skoro dobesedno tako-le: »Bil sem ravnokar v družbi odličnega gospoda narodnega poslanca, ki mi je zaupal, da bo sedanja vlada čez par dni gotovo padla. Najodličnejši in najbolj odločilni krogi v državni vladi ne zaupajo več in sedaj pridejo na vrsto naši Kramer, Pucelj, Jančič in morda celo naš voditelj Tumpej. Nocoj ob 7. pridi tja in tja, kjer se bomo primerno pripravili, da padec vlade proslavimo.« — Ta pogovor je poslušalo pazljivo uho in ga ni pozabilo. Te dni pa smo imeli priliko, da smo videli na okrognem sodišču, kako je paznik privedel iz jetnišnice dotičnega vnetega »nacionalista«, ki je letošnjo pomlad s tako vneto podiral vlado. Ta gospod je že nekaj časa gost mariborske jetnišnice zaradi številnih prevar, pri katerih gre za znesek nad 100.000 dinarjev.

Osrednja mlekarška zadruga na Gorenjskem

Kranj, 25. avg.

Glede ustanovitve osrednje mlekarne za Gorenjsko je bil v ponedeljek informativni sešatek mlekarških zadrug s kranjskega, škofjeloškega ter iz delov radovljanskega, kamniškega, ljubljanskega in logaškega okraja. Sestanek je sklicala banska uprava in se ga je udeležilo 15 zastopnikov zadrug. Na sestanku so razpravljali o pravih nove zadrug, sprejeli so tudi osnutek pravil o določilih glavnih deležev, jamstva in zastopstev posameznih članov mlekarne, oziroma mlekarških zadrug. Določil se je delež na 5000 din in 100 litrov dnevne dobave mleka. Jamstvo je petkratno. Število zastopnikov se je odredilo v razmerju s številom deležev in sicer tako, da imajo članice z več kot 12 deleži 5 zastopnikov odtodno glasov, ostale pa razmeroma manj. Mlekarške zadrug bodo imele 3. septembra letos svoj izredni občni zbor, na katerem se bodo odločile, ali bodo pristopile k novi zadrugi ali ne. Šele potem bo ustanovni občni zbor te nove zadrug.

Vlak razmrcvaril konja

Križevci pri Ljutomeru, 24. avg.

Danes zjutraj se je pripetila huda nesreča v Križevcih pri prihodu vlaka, ki pride iz Ljutomer v Križevce ob 8.14. Hlapec g. Smodiša iz Ljutomer je hotel prevoziti progo ravno v trenutku, ko je vozil vlak v postajo. Mož je bil menda naglušen, ni slišal, niti videl vlaka ter je preslišal vse svarilne piske. Prihajajoči vlak je pograbil konja in voz ter vse skupaj popolnoma zmrcvaril. Voznik je k sreči vrgel z voza, da se je samo malo pobil, drugače pa je odnesel zdravo kožo. Lastnik konja trpi občutno škodo. Konja je šele nedavno kupil. Bil je to znan dirkač, s katerim je hotel pastopiti na prihodnjih ljutomerskih konjskih dirkah, ki bodo v nedeljo, 4. septembra na Cvenu. Nesreča je povzročila tudi polurno zamudo vlaka. Kriv je voznik, saj je cesta čez progo izpeljana po odprtem svetu, da se lahko vlak že od daleč vidi.

Globoko pretreseni naznanjamo, da nam je umrl naš srčno dobri soprog, brat, svak in stric, gospod

JOSIP CZERNEC

zvaničnik državnih železnic v pokoju

Smrt ga je pokosila po dolgotrajni, večmesečni mučni bolezni v četrtek, 25. avgusta, previdnega s sv. zakramenti. Zemeljske ostanke ljubljenskega pokojnika bomo položili k večnemu počitku v soboto, 27. avgusta ob pol 5 popoldne iz mrtvašnice na Pobrežju na magdalensko pokopališče. Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 29. avgusta ob 7 zjutraj v stolnici.

Maribor-Innsbruck-München, 25. avgusta 1938.

Globoko žalujemo rodbine: Czernek, Stark, Polkovska.

Kranj

Dr. M. Justinova knjiga »Novo spoznanje« prodaja Tiskovno društvo v Kranju za ceno 12 din in ne za 10, kakor je »Slovenec« nedavno poročal.

Na drž. realni gimnaziji v Kranju bo vpisovanje dijakov in dijakinj po sledečem redu: 1. septembra za I. in II. razred, 2. septembra za III. in IV. razred, 3. septembra za V. do VIII. razred, vsakokrat ob pol 8 do 12. Natančna navodila so na razglasni deski v gimnaziji.

Glasbena šola v Kranju rabi dva učitelja glasbe, enega za klavir, drugega pa za violino. Prednost imajo učitelji, ki bi bili sposobni voditi tudi mladinsko petje. Prošnjari je treba predložiti izpričevalo o učni sposobnosti ter kratek življenjepis. Prošnje do 10. septembra.

4. septembra vsi na proslavo 20 letnice Jugoslavije v Kamniku!

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 26. avgusta: 12 Iz naših krajev (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radij. orkestra — 14 Napovedi — 15 Napovedi — 15.30 Nac. ura: Bela Krajina, geografsko-kulturni pregled (Rudolf Dostal, Ljublj.) — 15.50 Zanimivosti (M. Javornik) — 16 Plošče — 16.30 Ženska ura: Konserviranje sadja, zelenjave itd. (ga. Simonič) — 16.50 Operni napelji. Sodelujejo: gg. Janko Vekoslav, Franzl Jean in Rad. orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Sobota, 27. avgusta: 12 Venček pisan in vesel — v vas bo dobro voljo vnel — Plošča s ploščo naj tekmuje — 12.45 Glasba naj se čuje! — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Venček pisan in vesel — v vas bo dobro voljo vnel — Plošča s ploščo naj tekmuje — 13.45 Glasba naj se čuje! — 14 Napovedi — 14.30 Schwabov pesmi poje Akad. pevski kvintet — 14.40 Konjske dirke pod Gorjanci (g. Viktor Pirnat) — 15 Napovedi, poročila — 15.30 Nac. ura: Vuk Karadžić in Dubrovnik (Safet Burina) — 15.50 Pregled sporeda — 20 O znanjari politiki (g. urednik dr. Al. Kuhar) — 20.30 Pester drobiž (plošče) — 21 Pranos Puccinijevih enodeljank iz Rima: »Il Tabarro« — »Suor Angelica« — »Gianni Schicchi«. Dirigent: Fernando Previtali. Zborovodja: Constantino Constantini — v odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Petek, 26. avg.: Belgrad: 20 Zagreb, 21 Vok. konc. (Gjurgjenac), 21.30 Zab. konc. — Zagreb: 20 Celo, 20.30 Orenjsko in Musorovski skladba, 21.30 Ork. konc. — 22.30 Ples. gl. — Praga: 19.55 Dvorkov oratorij »Sveta Ljudmila«, 22.30 Sukov godalni kvartet — Varšava: 19.30 Zab. konc., 22 Simf. konc. — Sofija: 19.30 Wagnerjeva opera »Večni mornar« — Budimpešta: 20 Pester konc., 22 Jaz, 22.45 Plošče — Trst-Milan: 21.30 Simf. konc. (iz Maksimilijevske bazilike) — Rim-Bar: 21 Ork. konc. — Dunaj: 19.30 Nar. pesni, 20.10 Opereta »Monika«, 22.40 Zab. in ples. gl., 24 Nočni konc. — Königsberg-Hamburg-Köln: 20.10 Ples. več. — Frankfurt-Monako: 20.15 Špansko madžarski konc. — Bernmünster: 19.30 Wagnerjeva opera »Tannhäuser« — Strasburg: 20.30 Opera.

Sobota, 27. avg.: Belgrad: 20 Prenos iz »Vojaškega doma«, 21 Zab. konc., 22.15 Ples. gl. — Zagreb: 20 Violina, 20.30 Bas, 21.10 Milan — Praga: 19.30 Spevoigra, 20.15 Zab. konc., 22.30 Ples. gl. — Varšava: 20 Izseljenška oddaja, 21 Milan — Sofija: 19.30 Bas, 20.55 Plošče, 21.45 Laha kl. — Budimpešta: 19.50 Ork. konc., 21.35 Cig. ork., 22 Jaz, 22.40 Cig. ork., 23.10 Ples. gl. — Trst-Milan: 21.30 Puccinijevje opere »Plošče«, »Sestra Angelika« in »Gianni Schicchi« — Rim-Bar: 21 D'Ambrosio igra »Beneška čipka«, 21.40 Violina, nato ples. gl. — Dunaj: 20 Spevoigra, 21. Serenade, 22.30 Ork. in vok. konc., 24 Zab. gl. — Berlin: 20.10 Operetni večer — »Mona-Kova« — Stuttgart: 20.10 Operetni večer — »Mona-Kova« — 19 Filmska gl., 20.25 R. Straussova opera »Dan miru« — Bernmünster: 19.55 Prenos iz brzovalna na Löschberg, 21.05 Pesta ura — 22.10 Ples. gl. — Strasburg: 21.40 Sodobna francoska glasba.

Sirite »Slovenca«!

Po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, nas je danes, 22. avgusta, v 76. letu starosti za vedno zapustila naša nad vse ljubljena mamica, babica, teta in svakinja, gospa

Ivana Balanč roj. Mušič

vdova po višjem sodnem oficijalu v pokoju

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 24. avgusta ob 9 zjutraj.

Št. Vid pri Vipavi, dne 22. avgusta 1938.

Žalujoči otroci in ostalo sorodstvo

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda i din; žentovanjaki oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. • Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. • Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonka, 3 mm visoka, petlita vrstica po 3 din. • Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Strojni tehnik
mlajša moč, agilen, dober samostojen risar, zmožen konstruirati, z večletno prakso v največjih domačih podjetjih — želi premeniti mesto v Sloveniji. Naslov v upr. »Slovenca« pod 13.731. a

Službodobe

Več pleskar. pomočnikov
dobrih — takoj sprejme Vojska Stane, pleskar, Ljubljana, Cerkvena ul. št. 11. (b)

Prodamo

Kislo zelje, repo
in cele glave za sarmo. novo, prvovrstno, dobavljajo po brezkonkurenčnih cenah G. Erklavca, Ljubljana, Povšetova ul. 47, telefon 25-91. (1)

Rozine

na zalogi. »Veletrgovina južnega sadja«, Ljubljana, Tyrseva cesta 48. (1)

Kopalno peč in banjo

dobro ohranjeno, proda ABC, Ljubljana, Medvedova cesta 8, tel. 24-44, poleg gor. kolodvora. (1)

Šolske torbice

in nahrbtnike v veliki izbori priporoča I. Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. (1)

Ia bosanske slive

debele, prave, kg po 3.25 din, franko voznina, kosare po 50 kg razpoložljive G. Drechsler, Tuzla. (1)

»Kappel« pisalni stroji

prilagojeni odličnih izdelkih nemških tovarn. — Pisalni stroji za pisarno in potovanja. Najmodernejša oprema!

KLEINDIENST & POSCH Maribor, Aleksandrova 44

Najboljši trboveljski premog

brez prahu
koks, suha drva
I. Pogačnik
Bahoričeva 5 Telefon 20-59

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina

Ljubljana - Tyrseva cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Radio

Radio-aparat tricevni, poceni prodam. Naslov v upravi »Slov.« Maribor pod št. 1327. (1)

Posvetva

Več stavbnih parcel
v bližini kolodvora v Št. Vidu - se pod ugodnimi pogoji proda. - Poizve se: Vižmarje 59.

Premogovnik

s kovaskim premogom, manjši, s starimi rudniki bogate svinčene in železne rude (galenit, siderit), 3 km od postaje, blizu industrijskih centrov, poceni napredaj. — Plačilni pogoji ugodni. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.902. (p)

Stanovanja

Enosobno stanovanje
cestno pritrilje, blizu žilvilskega trga, oddam novembra 2—3 osebam. — Pripravno tudi za pisarno ali malo obrt. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »350 din« št. 13.839. (6)